

ДЕРЖАВНІ БУДІВЕЛЬНІ НОРМИ УКРАЇНИ

Будинки і споруди

ЖИТЛОВІ БУДИНКИ. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ

ДБН В.2.2-~~X~~-20~~XX~~

Проект, перша редакція

Державний комітет України з будівництва та архітектури
Київ – 20~~XX~~

- 1 РОЗРОБЛЕНО:** Публічне акціонерне товариство «Український зональний науково-дослідний і проектний інститут по цивільному будівництву» (ПАТ «КиївЗНДІЕП»)
- РОЗРОБНИКИ:** Куцевич В.В., д-р архіт. (науковий керівник), Губов Б.М., Чернядьєва І.І., архітектори;
- ЗА УЧАСТЮ:** Інститут гігієни та медичної екології ім. О.М.Марзєєва АМН України (Акіменко В.Я., д-р мед. наук; Семашко П.В., д-р мед. наук; Яригін А.В., канд. біол. наук; Шумак О.В., канд. біол. наук);
Український науково-дослідний інститут цивільного захисту (Ніжник В.В., канд. техн. наук; Уханський Р.В., канд. техн. наук);
Український союз пожежної та техногенної безпеки (Сокол В.Г., інженер)
Львівський **національний** аграрний університет (Колодрубська О.І., **канд. архіт.**)
- 2 ПОГОДЖЕНО:** Міністерство охорони здоров'я України (лист від №)
Державна служба з надзвичайних ситуацій МНС України (лист від №)
- 3 ВНЕСЕНО ТА ПІДГОТОВЛЕНО ДО ЗАТВЕРДЖЕННЯ:** Управління містобудування, архітектури та планування територій Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України
- 4 ЗАТВЕРДЖЕНО:** Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 201_ №
- 5 НАБРАННЯ ЧИННОСТІ:** з 201_ - __ - __
- 6 НА ЗАМІНУ:** ДБН В.2.2-15-2005, ДБН В.2.2-24:2009

Право власності на цей документ належить державі.
Цей документ не може бути повністю чи частково відтворений, тиражований і розповсюджений як офіційне видання без дозволу міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України

ДЕРЖАВНІ БУДІВЕЛЬНІ НОРМИ УКРАЇНИ

Будинки і споруди.

ДБН В.2.2-~~X~~-20XX

Житлові будинки.

На заміну ДБН В.2.2-15-2005,

Основні положення

ДБН В.2.2-24:2009

Чинні від 20XX-XX-XX

1 СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ

Ці Норми поширюються на проектування нових і реконструкцію житлових будинків з умовною висотою до 100 м включно: багатоквартирні, у тому числі спеціалізовані квартирні житлові будинки для осіб похилого віку і сімей з інвалідами та гуртожитки. При проектуванні житлових будинків з умовною висотою від 73,5 м до 100 м слід керуватися вимогами обов'язкового додатка А.

Вимоги цих Норм є обов'язковими для юридичних і фізичних осіб – суб'єктів підприємницької діяльності на території України незалежно від форм власності та відомчої належності.

Норми не регламентують умови заселення житла різних форм власності та володіння, а також форми володіння нежитловими приміщеннями, розташованими у житловому будинку, які визначаються правовими, нормативними та методичними документами, чинними на території України.

Ці Норми не поширюються на проектування інвентарних, мобільних житлових будинків і будинків з тимчасовим проживанням.

2 НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ

У цих Нормах є посилання на такі нормативні документи.

ДБН 360-92** Містобудування. Планування і забудова міських і сільських поселень

ДБН 363-92 Житлові будинки для осіб похилого віку сільської місцевості України

ДБН Б.2.4-1-94 Планування та забудова сільських поселень

ДБН Б.2.2-5:2011 Благоустрій територій

ДБН В.1.1-1-94 Проектування і будівництво цивільних будівель із блоків і каменів

пиляних вапняків кримських родовищ в сейсмічних районах

ДБН В.1.1-3-97 Інженерний захист територій, будинків і споруд від зсувів і обвалів. Основні положення

ДБН В.1.1-5-2000 Будинки і споруди на підроблюваних територіях і просідаючих ґрунтах

ДБН В.1.1-7-2002 Захист від пожежі. Пожежна безпека об'єктів будівництва

ДБН В.1.1-12-2006 Будівництво у сейсмічних районах України

ДБН В.1.1-24:2009 Захист від небезпечних геологічних процесів. Основні положення проектування

ДБН В.1.1-31:2013 Захист територій, будинків і споруд від шуму

ДБН В.1.2-2:2006 Система забезпечення надійності та безпеки будівельних об'єктів. Навантаження і впливи. Норми проектування

ДБН В.1.2-6-2008 Система забезпечення надійності та безпеки будівельних об'єктів. Основні вимоги до будівель і споруд. Механічний опір та стійкість

ДБН В.1.2-7-2008 Система забезпечення надійності та безпеки будівельних об'єктів. Основні вимоги до будівель і споруд. Пожежна безпека

ДБН В.1.2-8-2008 Система забезпечення надійності та безпеки будівельних об'єктів. Основні вимоги до будівель і споруд. Безпека життя і здоров'я людини та захист навколишнього природного середовища

ДБН В.1.2-9-2008 Система забезпечення надійності та безпеки будівельних об'єктів. Основні вимоги до будівель і споруд. Безпека експлуатації

ДБН В.1.2-10-2008. Система забезпечення надійності та безпеки будівельних об'єктів. Основні вимоги до будівель і споруд. Захист від шуму

ДБН В.1.2-11-2008 Система забезпечення надійності та безпеки будівельних об'єктів. Основні вимоги до будівель і споруд. Економія енергії

ДБН В.1.2-14-2009 Система забезпечення надійності та безпеки будівельних об'єктів. Загальні принципи забезпечення надійності та конструктивної безпеки будівель, споруд, будівельних конструкцій та основ

ДБН В.1.4-1.01-97 Система норм та правил зниження рівня іонізуючих випромінювань природних радіонуклідів в будівництві. Регламентовані радіаційні параметри. Допустимі рівні

ДБН В.1.4-2.01-97 Система норм та правил зниження рівня іонізуючих випромінювань природних радіонуклідів в будівництві. Радіаційний контроль будівельних матеріалів та об'єктів будівництва

ДБН В.2.1-10-2009 Основи та фундаменти будинків і споруд. Основні положення проектування

ДБН В.2.2-3-97 Будинки і споруди. Будинки та споруди навчальних закладів

ДБН В.2.2-4-97 Будинки і споруди. Будинки та споруди дошкільних навчальних закладів

ДБН В.2.2-5-97 Будинки і споруди. Захисні споруди цивільної оборони

ДБН В.2.2-9-2009 Будинки і споруди. Громадські будинки та споруди. Основні положення

ДБН В.2.2-10-2001 Будинки і споруди. Заклади охорони здоров'я

ДБН В.2.2-13-2001 Будинки і споруди. Спортивні та фізкультурно-оздоровчі споруди

ДБН В.2.2-16-2005 Будинки і споруди. Культурно-видовищні та дозвіллеві заклади

ДБН В.2.2-17:2006 Будинки і споруди. Доступність будинків і споруд для маломобільних груп населення

ДБН В.2.2-18:2007 Будинки і споруди. Заклади соціального захисту населення

ДБН В.2.2-20:2008 Будинки і споруди. Готелі

ДБН В.2.2-23:2009 Будинки і споруди. Підприємства торгівлі

ДБН В.2.2-25:2009 Будинки і споруди. Підприємства харчування (заклади ресторанного господарства)

ДБН В.2.2-26:2010 Будинки і споруди. Суди

ДБН В.2.2-28:2010 Будинки і споруди. Будинки адміністративного та побутового призначення

ДБН В.2.3-5-2001 Споруди транспорту. Вулиці та дороги населених пунктів

ДБН В.2.3-7-2010 Споруди транспорту. Метрополітени

ДБН В.2.3-15-2007 Споруди транспорту. Автостоянки і гаражі для легкових автомобілів

ДБН В.2.5-20-2001 Інженерне обладнання будинків і споруд. Газопостачання.

ДБН В 2.5-23:2010 Інженерне обладнання будинків і споруд. Проектування електрообладнання об'єктів цивільного призначення

ДБН В.2.5-24:2012 Інженерне обладнання будинків і споруд. Електрична кабельна система опалення

ДБН В.2.5-27-2006 Інженерне обладнання будинків і споруд. Захисні заходи електробезпеки в електроустановках будинків і споруд

ДБН В.2.5-28-2006 Інженерне обладнання будинків і споруд. Природне і штучне освітлення

ДБН В.2.5-39: 2008 Зовнішні мережі та споруди. Теплові мережі

ДБН В.2.5-56:2010 Інженерне обладнання будинків і споруд. Системи протипожежного захисту

ДБН В.2.5-64:2012 Інженерне обладнання будинків і споруд. Внутрішній водопровід та каналізація. Частина I. Проектування. Частина II. Будівництво.

ДБН В.2.5-67:2013. Інженерне обладнання будинків і споруд. Опалення, вентиляція та кондиціонування

ДБН В.2.5-75:2013 Каналізація. Зовнішні мережі та споруди. Основні положення проектування

ДБН В.2.5-XX:20XX¹⁾ Інженерне обладнання будинків і споруд. Котельні

ДБН В.2.6-14-97 Конструкції будинків і споруд. Покриття будинків і споруд

ДБН В.2.6-31-2006 Конструкції будинків і споруд. Теплова ізоляція будівель

ДБН В.2.6-33:2008 Конструкції будинків і споруд. Конструкції зовнішніх стін із фасадною теплоізоляцією. Вимоги до проектування, улаштування та експлуатації

ДБН В.2.6-98-2009 Конструкції будинків і споруд. Бетонні та залізобетонні конструкції. Основні положення

ДБН В.2.6-161-2010 Конструкції будинків і споруд. Дерев'яні конструкції. Основні положення

ДБН В.2.6-162-2010 Конструкції будинків і споруд. Кам'яні та армокам'яні конструкції. Основні положення

ДБН В.2.6-163-2010 Конструкції будинків і споруд. Сталеві конструкції. Норми проектування, виготовлення і монтажу

ДБН В.3.2-2-2009 Житлові будинки. Реконструкція та капітальний ремонт

ВБН В.2.2-ЦЗН-2004 / Мінпраці України. Будинки і споруди. Центри зайнятості базового рівня

ВБН В.2.2-45-1-2004 Проектування телекомунікацій. Лінійно-кабельні споруди

¹⁾ – у розробці

ДСТУ Б А.2.2-8:2010 Розділ «Енергоефективність» у складі проектної документації об'єктів

ДСТУ Б В.1.2-3:2006 СНББ. Прогини і переміщення. Вимоги проектування

ДСТУ Б В.2.1-27:2010 Палі. Визначення несучої здатності за результатами польових випробувань

ДСТУ Б В.2.5-3-95 Інженерне обладнання будинків і споруд. Конвектори опалювальні. Технічні умови

ДСТУ Б В.2.5-33:2007 Інженерне обладнання будинків і споруд. Поквартирне теплопостачання житлових будинків з теплогенераторами на газовому паливі із закритою камерою згоряння з колективними димоходами і димохідними системами. Загальні технічні умови

ДСТУ Б В.2.5-34:2007 Інженерне обладнання будинків і споруд. Сміттепроводи житлових і громадських будинків. Загальні технічні умови

ДСТУ Б В.2.5-38:2008 Інженерне обладнання будинків і споруд. Улаштування блискавкозахисту будівель і споруд

ДСТУ Б В.2.5-44:2010 Інженерне обладнання будинків і споруд. Проектування систем опалення будівель з тепловими насосами (EN 15450:2007, MOD)

ДСТУ Б В.2.6-11-97 Конструкції будинків і споруд. Двері металеві протиударні вхідні в квартири. Загальні технічні умови

ДСТУ Б В.2.6-45:2008 Конструкції будинків і споруд. Вікна та двері балконні, вітрини і вітражі з алюмінієвих сплавів. Загальні технічні умови

ДСТУ Б В.2.6-47:2008 Конструкції будинків і споруд. Вікна та балконні двері деревоалюмінієві. Загальні технічні умови

ДСТУ Б В.2.6-49:2008 Конструкції будинків і споруд. Огорожі сходів, балконів і дахів сталеві. Загальні технічні умови

ДСТУ Б В.2.6-90:2009 Конструкції будинків і споруд. Вікна, двері та ворота дерев'яні. Номенклатура показників

ДСТУ Б В.2.6-100:2010 Конструкції будинків і споруд. Методи визначення теплостійкості огорожувальних конструкцій

ДСТУ Б В.2.6-101:2010 Конструкції будинків і споруд. Метод визначення опору теплопередачі огорожувальних конструкцій

ДСТУ Б В.2.6-145:2010 Захист бетонних і залізобетонних конструкцій від корозії. Загальні технічні вимоги

ДСТУ Б EN 15232:2011 Енергоефективність будівель. Вплив автоматизації, моніторингу та управління будівлями (EN 15232:2007, IDT)

ДСТУ Б EN 15251:2011 Розрахункові параметри мікроклімату приміщень для проектування та оцінки енергетичних характеристик будівель по відношенню до якості повітря, теплового комфорту, освітлення та акустики (EN 15251:2007, IDT)

ДСТУ Б EN ISO 7730:2011 Ергономіка теплового середовища. Аналітичне визначення та інтерпретація теплового комфорту на основі розрахунків показників PMV і PPD і критеріїв локального теплового комфорту

ДСТУ Б EN ISO 13790:2011 Енергетична ефективність будівель. Розрахунок енергоспоживання на опалення та охолодження (EN ISO 13790:2008, IDT)

ДСТУ pr EN 81-70:2003 Норми безпеки до конструкції та експлуатації ліфтів Частина 70. Конкретне застосування пасажирських і грузопасажирських ліфтів. Зручність доступу до ліфтів пасажирів, зокрема, пасажирів з функціональними порушеннями (pr EN 81-70:1999, IDT)

ДСТУ ISO 4190-6-2001 Установка ліфтова (елеваторна). Частина 6. Ліфти пасажирські для встановлення в житлових будинках. Планування і вибір

ДСТУ ISO 9386-1:2005 Приводні підймальні платформи для осіб з обмеженими фізичними можливостями. Правила безпеки, розміри та функціонування. Частина 1. Вертикальні підймальні платформи

ДСТУ 2272:2006 Пожежна безпека. Терміни та визначення основних понять

ДСТУ 2339-94 Енергозбереження. Основні положення

ДСТУ 4401-1:2005 Пожежна техніка. Кран-комплекти пожежні. Частина 1. Кран-комплекти пожежні з напівжорсткими рукавами. Загальні вимоги (EN 671-1:2001, MOD)

ДСТУ 4401-2:2005 Пожежна техніка. Кран-комплекти пожежні. Частина 2. Кран-комплекти пожежні з плоскоскладними рукавами. Загальні вимоги (EN 671-2:2001, MOD)

ДСТУ 7201:2010 Норми безпеки до конструкції та експлуатації ліфтів. Частина 72. Ліфти пожежні (EN 81-72:2010, MOD)

ГОСТ 12.1.007-76 Вредные вещества. Классификация и общие требования (Шкідливі речовини. Класифікація та загальні вимоги)

ГОСТ 12.1.044-89 (ИСО 4589-84) СНББО. Пожаровзрывоопасность веществ и материалов. Номенклатура показателей и методы их определения (Пожежовибухо-небезпека речовин і матеріалів. Номенклатура показників і методи їх визначення)

ГОСТ 7396.1-89 (МЭК 83-75) Соединители электрические штепсельные бытового и аналогичного назначения. Основные размеры (З'єднувачі електричні штепсельні побутового і аналогічного призначення. Основні розміри)

ГОСТ 16363-98 Средства огнезащитные для древесины. Методы определения огнезащитных свойств (Засоби вогнезахисні для деревини. Методи визначення вогнезахисних властивостей)

ГОСТ 23120-78 Лестницы маршевые, площадки и ограждения стальные. Технические условия (Сходи маршеві, площадки і огорожі сталеві. Технічні умови)

ДСТУ-Н-П Б А.1.1-93:2010 Система стандартизації та нормування в будівництві. Настанова щодо розроблення проектів повторного використання в будівництві

ДСТУ-Н Б А.2.2-5:2007 Проектування. Настанова з розроблення та складання енергетичного паспорта будинків при новому будівництві та реконструкції

ДСТУ-Н Б Б.2.2-7:2013 Настанова з улаштування контейнерних майданчиків

ДСТУ-Н Б Б.2.2-9:2013 Настанова щодо розподілу територій мікрорайонів (кварталів) для визначення прибудинкових територій багатоквартирної забудови

ДСТУ-Н Б В.1.1-27:2010 Захист від небезпечних геологічних процесів, шкідливих експлуатаційних впливів, від пожежі. Будівельна кліматологія

ДСТУ-Н Б В.1.2-13:2008 (EN 1990:2002, IDN). СНББ. Настанова. Основи проектування конструкцій

ДСТУ-Н Б В.2.2-27:2010 Будинки і споруди. Настанова з розрахунку інсоляції об'єктів цивільного призначення

ДСТУ-Н Б В.2.2-31:2011 Настанова з облаштування будинків і споруд цивільного призначення елементами доступності для осіб з вадами зору та слуху

ДСТУ-Н Б В.2.5-37:2008 Інженерне обладнання будинків і споруд. Настанова з проектування, монтування та експлуатації автоматизованих систем моніторингу та управління будівлями і спорудами

ДСТУ-Н Б В.2.5-43:2010 Інженерне обладнання будинків і споруд. Настанова з улаштування систем сонячного теплопостачання в будинках житлового і громадського призначення

ДСТУ-Н Б.2.5-73:2013 Настанова з монтажу внутрішніх санітарно-технічних систем (СНиП 3.05.01-85, MOD)

ДСТУ-Н Б В.2.5-XX¹⁾ Настанова з улаштування антикригових електричних кабельних систем на покриттях будівель та в їх водостоках

ДСТУ-Н Б В.2.6-XX:2013²⁾ Настанова з виконання комплексної термомодернізації житлових будинків

ДСТУ-Н Б CEN/TS 14383-3:2011 (CEN/TS 14383-3:2005, IDT) Запобігання злочинам. Міське планування та проектування будівель. Частина 3. Настанова з підвищення безпеки житлових будинків

НАПБ Б 01.007-2004 Правила облаштування та застосування ліфтів для транспортування пожежних підрозділів у будинках та спорудах

НПАОП 0.00-1.20-98 Правила безпеки систем газопостачання України

НПАОП 0.00-1.02-99 Правила будови і безпечної експлуатації ліфтів

НПАОП 40.1-1.32-01 Правила будови електроустановок. Електрообладнання спеціальних установок

ПУЭ-86 Правила устро́йства електроустановок (Правила будови електроустановок)

ПУЕ:2009 Правила улаштування електроустановок

ДГН 6.6.1-5.001-98 (НРБУ-97) Норми радіаційної безпеки України. Державні гігієнічні нормативи

ДСанПіН 145-2011 Державні санітарні норми і правила утримання територій населених місць

ДСанПіН 239-96 Державні санітарні норми і правила захисту від впливу електромагнітних випромінювань

ДСанПіН 2.2.4-171-10 (ДСанПіН 2.2.4-400-10) Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною

ДСанПіН 3.3-2-007-98 Державні санітарні норми роботи з візуальними дисплейними терміналами електронно-обчислювальних машин

¹⁾ – у розробці

²⁾ – у виданні

ДСН 3.3.6.037-99 Санітарні норми виробничого шуму, ультразвуку та інфразвуку
ДСН 3.3.6.039-99 Державні санітарні норми виробничої загальної та локальної вібрації
ДСанПиН 1139-2012 Державні санітарні норми та правила. Полімерні та полімервмісні матеріали, вироби і конструкції, що застосовуються в будівництві та виробництві меблів. Гігієнічні вимоги

ДСН 3.3.6.042-99 Санітарні норми мікроклімату виробничих приміщень

ДСП 173-96 Державні санітарні правила планування та забудови населених пунктів

ДСП 201-97 Державні санітарні правила охорони атмосферного повітря населених місць (від забруднення хімічними та біологічними речовинами)

ГН 2.2.6-166-2009 Орієнтовно безпечні рівні впливу (ОБРВ) забруднюючих речовин в атмосферному повітрі населених місць

СанПиН 42-120-4948-89 Санитарные нормы допустимых уровней инфразвука и низкочастотного шума на территории жилой застройки (Санітарні норми допустимих рівнів інфразвуку та низькочастотного шуму на території житлової забудови)

СанПиН 42-121-4719-88 Санитарные правила устройства, оборудования и содержания общежитии для рабочих, студентов, учащихся средних учебных заведений и профессионально-технических училищ (Санітарні правила влаштування, обладнання та утримання гуртожитків для робітників, студентів, учнів середніх навчальних закладів і професійно-технічних училищ)

СанПиН 42-123-5777-91 Санитарные правила для предприятий общественного питания, включая кондитерские цехи и предприятия, вырабатывающие мягкое мороженое (Санітарні правила для підприємств громадського харчування, включаючи цехи і підприємства, які виробляють м'яке морозиво)

СанПиН 2152-80 Санитарно-гигиенические нормы допустимых уровней ионизации воздуха производственных и общественных помещений (Санітарно-гігієнічні норми допустимих рівнів іонізації повітря виробничих і громадських приміщень)

СанПиН 2605-82 Санитарные нормы и правила обеспечения инсоляцией жилых и общественных зданий и территории жилой застройки (Санітарні норми та правила забезпечення інсоляцією житлових і громадських будівель та території житлової забудови)

СанПиН 4723-88 Санитарные правила устройства и эксплуатации систем централизованного горячего водоснабжения (Санітарні правила улаштування й експлуатації систем централізованого гарячого водопостачання)

СН 1304-75 Санитарные нормы допустимых вибраций в жилых домах (Санітарні норми допустимих вібрацій у житлових будинках)

СН 2152-80 Санитарно-гигиенические нормы допустимых уровней ионизации воздуха производственных и общественных помещений (Санітарно-гігієнічні норми допустимих рівнів іонізації повітря виробничих і громадських приміщень)

СН 3077-84 Санитарные нормы допустимого шума в помещениях жилых и общественных зданий и на территории жилой застройки (Санітарні норми допустимого шуму у приміщеннях житлових і громадських будівель і на території житлової забудови)

СП 5781-91 Санітарні правила для підприємств продовольчої торгівлі

3 ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ

3.1 Антресоль – 1. Напівповерх, розташований між двома поверхами або вбудований у об'єм основного поверху для збільшення корисної площі приміщення. 2. У сучасному житті - настил над стелею (відкритий чи закритий) для зберігання речей. 3. Елемент меблів - полиця (здебільшого закрита), яку встановлюють на шафі, буфеті тощо.

3.2 Аттиковий поверх – поверх будинку, розміщений над карнизом (іноді з відступом від нижніх поверхів), як правило, меншої висоти. Фасад його за своїми формами нагадує аттик (завершення стіни, надбудова над карнизом по всьому периметру будинку або над його частиною).

3.3 Багатоквартирний житловий будинок – житловий будинок, до складу якого входить більше ніж одна квартира. Може бути зблокованого, секційного, коридорного, галерейного і терасного типів.

3.4 Балкон – виступаюча з площини стіни фасаду обгороджена площадка, що служить для відпочинку влітку.

3.5 Зблокований житловий будинок – будинок квартирної типу, що складається з двох і більше квартир, кожна з яких має безпосередній вихід на приквартирну ділянку або вулицю.

3.6 Горище – простір між поверхнею покриття (даху), зовнішніми стінами і перекриттям верхнього поверху.

3.7 Допоміжні приміщення багатоквартирного житлового будинку – приміщення, призначені для забезпечення експлуатації будинку (технічні) та побутового обслуговування його мешканців (сходові клітки, вестибюлі, перехідні шлюзи, позаквартирні коридори, колясочні, комори, сміттєзбірні камери, горища, підвали, шахти тощо).

3.8 Житло I категорії – житло з нормованими нижніми і ненормованими верхніми межами площ квартир та одноквартирних житлових будинків (чи котеджів), які забезпечують рівень комфорту проживання не нижче за мінімально допустимий.

3.9 Житло II категорії – житло з нормованими нижніми і верхніми межами площ квартир та житлових кімнат гуртожитків відповідно до чинних санітарних норм, які забезпечують мінімально допустимий рівень комфорту проживання.

3.10 Житловий будинок секційного типу – будинок, що складається з однієї або декількох секцій.

3.11 Житловий будинок коридорного (галерейного) типу – будинок, у якому квартири (або кімнати гуртожитків) мають виходи через загальний коридор (галерею) не менше ніж на двоє сходів.

3.12 Житлове приміщення (житлова кімната) – опалюване приміщення, розташоване у надземному поверсі, призначене для цілорічного проживання і яке відповідає санітарно-епідеміологічним вимогам щодо мікроклімату і повітряного середовища, природного освітлення, допустимих рівнів нормованих параметрів відносно шуму, вібрації, ультразвуку та інфразвуку, електричних та електромагнітних полів та іонізуючого випромінювання.

3.13 Житловий осередок гуртожитку – група житлових кімнат, об'єднаних підсобними приміщеннями загального користування.

3.14 Загальна площа квартири (житлового будинку) – сумарна площа житлових і підсобних приміщень з урахуванням лоджій, балконів, веранд і терас, що враховуються з коефіцієнтом відповідно до додатка Б.

3.15 Квартира – комплекс взаємопов'язаних приміщень, використовуваних для проживання однієї сім'ї різного чисельного складу або однієї людини, який включає (як мінімум): житлову (житлові) кімнату, кухню, ванну кімнату (душову), вбиральню (або суміщений санвузол), передпокій, комору чи вбудовану шафу.

3.16 Квартира у двох рівнях - квартира, житлові та підсобні приміщення якої розміщені на двох суміжних поверхах і об'єднані внутрішньоквартирними сходами.

3.17 Кухня-їдальня - кухня, як правило, площею не менше 10 м², в якій передбачено місце для приймання їжі; характерна для багатокімнатних квартир і одноквартирних житлових будинків.

3.18 Кухня-ніша – невідокремлений перегородкою простір у структурі житлової кімнати чи передпокою для розміщення кухонного обладнання без обіднього місця; може освітлюватися природним або "другим" світлом через фрамугу.

3.19 Літні приміщення – відкриті до зовнішнього простору приміщення (балкони, лоджії, тераси тощо), які розташовані в неопалюваному об'ємі квартири (будинку) і призначені для відпочинку влітку.

3.20 Ліфтовий хол – приміщення перед входами до ліфта.

3.21 Лоджія – перекрите й обгороджене у плані з трьох боків приміщення, відкрите до зовнішнього простору або заскле, що служить для відпочинку влітку. Заскле лоджія не є верандою.

3.22 Нежитлове приміщення – приміщення в структурі житлового будинку, що не відноситься до житлового фонду. Є самостійним об'єктом цивільно-правових відносин.

3.23 Підсобні приміщення квартири – приміщення, призначені для гігієнічних або господарсько-побутових потреб мешканців (ванна, вбиральня, духова, приміщення для прання, кухня, комора), а також передпокій, внутрішньоквартирний хол, коридор тощо.

3.24 Площа квартири – сумарна площа житлових і підсобних приміщень квартири без урахування лоджій, балконів, веранд і терас.

3.25 Планувальна позначка землі - рівень землі на межі вимощення.

3.26 Поверх – частина будинку між двома перекриттями, що являє собою ряд

приміщень і проходів (коридорів), розташованих на одному рівні і з'єднаних вертикальними комунікаціями (сходовими клітками, ліфтами тощо) з іншими поверхами. Висота поверху визначається від його підлоги до підлоги наступного поверху.

3.27 Поверх мансардний (мансарда) – поверх у горищному просторі, фасад якого повністю або частково утворений поверхнею (поверхнями) похилої чи ламаної покрівлі.

3.28 Поверх надземний – поверх з позначкою підлоги приміщень не нижче планувальної позначки землі.

3.29 Поверх основний – поверх (для розрахунку ліфтів), на який мешканці мають нормальний доступ із прибудинкової території.

3.30 Поверх перший – нижній надземний поверх житлового будинку.

3.31 Поверх підвальный (перший підземний поверх) – поверх з позначкою підлоги приміщень нижче планувальної позначки землі більш ніж на половину висоти приміщення.

3.32 Поверх підземний – поверх з позначкою підлоги приміщень нижче планувальної позначки землі на всю висоту приміщення.

3.33 Поверх технічний – поверх для розміщення інженерного обладнання і прокладання комунікацій, може бути розташований у нижній (технічне підпілля), вер їх вузлів, бойлерних, електрощитових, венткамер, комутаторів, радіовузлів, машинних відділень ліфтів, холодильних установок тощо.

3.37 хній (технічне горище) або в середній частині будинку.

3.34 Поверх цокольний – поверх з позначкою підлоги приміщень нижче планувальної позначки землі на висоту не більше половини висоти приміщень.

3.35 Приквартирна ділянка – земельна ділянка, що примикає до житлового будинку (квартири) з безпосереднім виходом до нього.

3.36 Приміщення технічні – приміщення для розміщення обладнання теплов*Провітрювач* – встановлюваний у зовнішньому огороженні приміщення децентралізований пристрій для проникнення припливного повітря в об'ємі, що забезпечує повітрообмін, який не перевищує однократного.

3.38 Протяжний будинок – будинок, довжина якого у три і більше разів перевищує його висоту.

3.39 Світловий карман – приміщення з прямим природним освітленням, що примикає до коридора і служить для його освітлення.

3.40 Світловий ліхтар – засклена конструкція покриття для освітлення приміщень сходової клітки або внутрішнього дворика.

3.41 Секція житлового будинку – будинок або частина житлового будинку (відокремлена від інших частин глухою стіною) із квартирами (кімнатами гуртожитків), що мають вихід на одну сходову клітку або безпосередньо через коридор. Площа квартир на поверсі секції, як правило, не перевищує 500 м².

3.42 Суміщений санвузол – приміщення, обладнане унітазом, ванною (чи душовим піддоном) і умивальником.

3.43 Сходово-ліфтовий вузол – приміщення, призначене для розміщення вертикальних комунікацій: сходової клітки, ліфтів.

3.44 Тамбур – прохідний простір між дверима, призначений для захисту від проникнення холодного повітря, диму і запахів при вході до будинку, у сходову клітку або інші приміщення.

3.45 Тераса – обгороджена відкрита прибудова до будинку у вигляді площадки для відпочинку, що може мати дах; розміщується на землі або над нижче розташованим поверхом.

3.46 Технічне оснащення багатоквартирного житлового будинку – інженерні комунікації та технічні пристрої, необхідні для забезпечення санітарно-гігієнічних умов і безпечної експлуатації квартир (загальнобудинкові мережі тепло-, водо-, газо-, електропостачання, бойлерні, обладнання пожежної безпеки, вентиляційні канали та канали для димовидаляння; пристрої ліфтів, центральних розподільних щитів, елеваторних вузлів, а також елементи благоустрою території).

3.47 Умовна висота будинку – за 2.18 ДБН В.1.1-7.

3.48 Холодна комора – приміщення, розташоване в неопалюваному об'ємі квартири (будинку).

3.49 Шахта для провітрювання – захищений вентиляційними ґратами порожнистий вертикальний простір на висоту будинку з горизонтальним перерізом не менше 1/30 загальної площі усіх провітрюваних квартир на поверсі.

4 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

4.1 Проектоване житло за рівнем комфорту та соціальної спрямованості поділяють на дві категорії: I і II (див. розділ 3). Вимоги цих Норм поширюються на обидві категорії та враховують заходи щодо забезпечення санітарно-гігієнічного благополуччя та пожежної безпеки мешканців усіх категорій житла.

4.2 При реконструкції житлових будинків, крім вимог цих Норм, слід враховувати *ДБН В.3.2-2*, за винятком будинків – пам'яток культурної спадщини, для яких підготовка документації на проведення робіт з реконструкції здійснюється за завданнями державних органів з охорони пам'яток культурної спадщини.

4.3 Проектування житлових будинків здійснюють з урахуванням факторів, викликаних надзвичайними ситуаціями, у тому числі пожежею. При розрахунку будинків на впливи, викликані надзвичайними ситуаціями, слід керуватися *ДБН В.1.2-14*, ДБН В. 1.1-7.

4.4 Розміщення багатоквартирних житлових будинків, пов'язаних з ними технічних будинків та споруд на території мікрорайонів (кварталів), розриви між ними визначаються проектами забудови і виконуються згідно з вимогами ДБН Б 2.4-1, ДБН 360, *ДСТУ-Н Б В.2.2-9*, *ДБН Б.2.2-5* і ДСП 173.

4.5 *Проектування прибудинкової території повинно виконуватися згідно з ДСТУ-Н Б В.2.2-9 на основі:*

- а) містобудівного плану земельної ділянки;*
- б) результатів інженерних вишукувань;*
- в) технічних умов на підключення житлового будинку до мереж інженерно-технічного забезпечення.*

4.6 Для збирання побутових відходів на прибудинковій території слід

облаштовувати контейнерні майданчики, які передбачаються згідно з вимогами ДСТУ-Н Б Б.2.2-7.

4.7 У випадку розміщення в першому поверсі багатоквартирних житлових будинків вбудованих нежитлових приміщень масового відвідування (магазини, адміністративні приміщення тощо) підходи і під'їзди до них не повинні перешкоджати під'їзду до кожного входу житлового будинку пожежних, санітарних машин та пересувної техніки комунальних служб.

4.8 Порядок підрахунку площі квартири у житловому будинку і гуртожитку, площі житлового будинку, площі приміщень, площі забудови, будівельного об'єму, поверховості житлового будинку та перелік обов'язкових техніко-економічних показників наведений у додатку Б.

5 АРХІТЕКТУРНО-ПЛАНУВАЛЬНІ ТА КОНСТРУКТИВНІ РІШЕННЯ

Формування об'ємно-планувальної та конструктивної структури будинків

5.1 Поверховість і протяжність житлових будинків визначається проектним рішенням на підставі *містобудівних умов і обмежень земельної ділянки з урахуванням вимог 3.6*-3.15 ДБН 360; ДБН Б.2.4-1, ДСТУ-Н Б Б.2.2-9; 2.18 і 3.2 ДБН В.1.1-7.*

5.2 Квартирні житлові будинки для осіб похилого віку і сімей з інвалідами слід проектувати не вище п'яти поверхів. В інших типах житлових будинків квартири для сімей з інвалідами слід розміщувати в перших поверхах. При проектуванні спеціалізованих житлових будинків для інвалідів і осіб похилого віку, квартир для сімей з інвалідами слід також керуватися вимогами *ДБН В.2.2-17, ДСТУ-Н Б В.2.2-31 і ДБН 363.*

5.3 При проектуванні протяжних окремо розташованих будинків і периметральної забудови кварталу в них повинні бути передбачені наскрізні проїзди для автотранспорту відповідно до вимог ДБН 360. Ширина проїзду повинна бути не менше 3,5 м, висота – не менше 4,25 м. У цих будинках повинні передбачатися також наскрізні проходи на відстані не більше 100 м.

5.5 Розміщення житлових приміщень у цокольних, підвальних і підземних поверхах житлових будинків не допускається.

5.6 При розробленні конструктивного рішення житлових будинків, що зводяться у звичайних умовах будівництва, слід керуватися ДСТУ-Н Б В.1.2-13, ДБН В.1.1-7, ДБН В.1.2-6, ДБН В.1.2-7, ДБН В.1.2-14, ДСТУ-Н Б В.1.1-27, ДБН В. 1.2-2, ДСТУ Б В.1.2-3, ДБН В.2.1-10, ДБН В.2.6-14, ДСТУ Б В.2.6-98, ДБН В.2.6-161, ДБН В.2.6-162, ДБН В.2.6-163, ДСТУ Б В.2.6-45, ДСТУ Б В.2.6-47, ДСТУ Б В.2.6-49, ДСТУ Б В.2.6-90 та ін. В особливих умовах будівництва (сейсмічні райони, просідаючі ґрунти, підроблювані території тощо) необхідно додатково керуватися ДБН В.1.1-24, ДБН В.1.1-3, ДБН В.1.1-5, ДБН В.1.1-12, ДСТУ Б В.2.1-27.

5.7 Огороджувальні конструкції житлових будинків слід проектувати із застосуванням матеріалів, що задовольняють вимоги енергозбереження (див. [11.1](#), згідно з ДСТУ 2339, ДБН В.1.2-11, ДСТУ Б В.2.6-100, ДСТУ Б В.2.6-101, ДСТУ-Н Б А.1.1-93, ДСТУ-Н Б В.2.6-XX) і пожежної безпеки згідно з ДБН В.1.1-7, ДБН В.2.6-31, ДБН В.2.6-33, *а також санітарно-гігієнічні вимоги згідно з ДСанПіН 1139 та [3]*.

5.8 Конструктивна система житлових будинків повинна бути запроектована так, щоб забезпечити *надійну експлуатацію, в тому числі* її загальну стійкість при аварійних ненормованих локальних руйнівних навантаженнях на окремі несучі конструкції, як мінімум на час, необхідний для евакуації людей (вибухи різного типу, пожежі, падіння важких предметів, наїзди важкого транспорту тощо).

Вимоги до окремих елементів будинків

5.9 Висота житлових поверхів від підлоги до підлоги у житлових будинках повинна бути не менше 2,8 м. Висота житлових приміщень від підлоги до стелі – не менше 2,5 м. У районах із середньомісячною температурою липня 21 °С і більше висоту житлових поверхів необхідно приймати не менше 3,0 м, а висоту житлових приміщень – не менше 2,7 м. Висоту внутрішньоквартирних коридорів, санвузлів та інших підсобних приміщень допускається знижувати до 2,1 м.

5.10 Ширина коридору в житлових будинках між сходами чи торцем коридору і сходами повинна бути не менше: при довжині коридору до 40 м – 1,6 м, понад

40 м – 1,8 м. Ширина галереї повинна бути не меншою 1,6 м. При цьому вимоги 5.28 ДБН В.1.1-7 на житлові будинки не поширюються.

5.11 Сходові клітки багатоквартирних житлових будинків, за винятком сходових кліток типів СК2 і Н4, повинні розташовуватися всередині будинку біля зовнішніх стін.

Вибір типу позаквартирних евакуаційних сходових кліток провадиться згідно з вимогами розділу 7 цих Норм з урахуванням ДБН В.1.1-7.

5.12 При усіх зовнішніх входах до житлових будинків передбачають сходи і пандуси в разі, якщо між рівнем тротуару та вхідною площадкою (ганком) є перепад рівнів. При входах до житлових будинків слід передбачати *тамбури глибиною не менше 1,5 м згідно з ДБН В.2.2-17*. При входах до багатоквартирних будинків допускається передбачати приміщення із санвузлом для чергового персоналу (консьєржа / консьєржки), комору для зберігання прибирального інвентаря. Зазначені вище приміщення (крім тамбурів) повинні розташовуватися поза сходовими клітками. Розміщення спальних місць у приміщенні чергового персоналу (консьєржа/ консьєржки) не допускається.

У житлових будинках заввишки більше двох поверхів і не обладнаних ліфтами на першому поверсі допускається передбачати окреме приміщення для зберігання дитячих колясок. Вхідні двері цього приміщення рекомендується влаштовувати з кодовими замками.

5.13 Вхідні двері до будинків повинні обладнуватися кодовими замками, якщо згідно з 6.46 не передбачено обладнання їх замково-переговорними пристроями з дистанційним керуванням.

5.14 Приміщення електрощитової влаштовується згідно з вимогами ПУЕ та *НПАОП 40.1-1.32*. У багатоповерхових житлових будинках електрощитові розміщують, як правило, на першому поверсі з виходом із неї безпосередньо назовні або у поповерховий позаквартирний коридор (хол).

Не допускається розміщення електрощитової суміжно з житловими приміщеннями (*житловими кімнатами*), під і над ними. *Приміщення електрощитової можна розміщувати суміжно з передпокоєм, коморою,*

санвузлами. Допускається передбачати електрощитову в підземному поверсі поблизу входу за умови унеможливлення її затоплення та з влаштуванням шумоізоляції огорожувальних конструкцій, *а також розміщення електрощитової на верхньому технічному поверсі для живлення аварійної протидимної вентиляції.*

5.15 У багатоквартирних будинках необхідно передбачати улаштування поштових скриньок для кожної квартири із розміщенням їх на першому поверсі у вестибюлі або коридорі загального користування. При цьому не допускається звуження розрахункової ширини евакуаційних шляхів.

5.16 Позначка підлоги приміщень при вході до будинку повинна бути вище позначки тротуару перед входом не менше ніж на 0,15 м. Позначку низу віконних прорізів приміщень квартир перших поверхів (за винятком квартир з виходом на приквартирну ділянку), як правило, приймають не нижче за 1,8 м від планувальної позначки землі. Вхідні сходи мають дублюватися пандусами для пересування дитячих та інвалідних колясок.

5.17 Дахи слід проектувати з організованим водостоком згідно з ДБН В 2.6-14. Допускається передбачати неорганізований водостік з дахів одно-, двоповерхових будинків за умови влаштування козирків над входами. В разі організації зовнішнього водостоку повинні бути передбачені заходи, які виключають утворення і падіння полою згідно з вимогами нормативних документів (ДСТУ-Н Б В.2.5-XX та ін.).

5.18 На дахах житлових будинків слід передбачати огорожу згідно з 6.13 ДБН В.1.1-7 і ДСТУ Б В.2.6-49. *Застосування безгорищних дахів (суміщених покриттів) допускається у покриттях мансард, терас у житлових будинках терасного типу та квартирних будинків з квартирами у двох рівнях на верхніх поверхах, житлових будинків з розміщенням на верхньому поверсі приміщень творчих майстерень художників та архітекторів.* Технічні рішення суміщених покриттів слід передбачати згідно з ДБН В.2.6-14.

5.19 Для будинків з умовною висотою вище 26,5 м (як правило, вище дев'яти поверхів) повинні бути передбачені, а для будинків з умовною висотою вище 13,5 м (як правило, вище п'яти поверхів) рекомендується передбачати конструктивні заходи для кріплення колисок і підвісного риштування при проведенні ремонту фасадів.

5.20 При розробленні об'ємно-планувальних рішень слід враховувати вимоги щодо забезпечення доступу персоналу до всіх елементів конструкцій та обладнання для їх періодичного огляду та обслуговування.

Квартири. Рівень їх комфорту і параметри

5.21 Одноквартирний (односімейний) житловий будинок і квартиру у багатоквартирному житловому будинку слід проектувати, виходячи з умови їх заселення однією сім'єю.

5.22 У квартирах повинні бути передбачені такі приміщення: житлові кімнати і підсобні приміщення – кухня, передпокій, санвузли, внутрішньоквартирні коридори, вбудовані комори, антресолі, літні приміщення тощо.

Типи квартир за кількістю житлових кімнат і їх площі у житлових будинках II категорії слід приймати за таблицею 1.

Таблиця 1 – Типи квартир і їх площі залежно від кількості житлових кімнат

	Кількість житлових кімнат				
	1	2	3	4	5
Нижня і верхня межа площі квартир, м ²	30-40 (28-38)*	48-58 (44-53)*	60-70 (56-65)*	74-85 (70-77)*	92-98 (84-96)*
* - допускається приймати у житлових будинках II категорії. Примітка 1. Площі квартир дано без урахування площі літніх приміщень. Примітка 2. Площі квартир одноквартирних і зблокованих будинків можуть бути збільшені на 5 %. Примітка 3. З метою уніфікації конструктивно-планувальних рішень багатоквартирних будинків допускається збільшувати площу окремих типів квартир на 5 %.					

5.23 Рівень комфорту і склад приміщень квартир і одноквартирних будинків у будівлях житла I категорії визначається завданням на проектування, при цьому нижня межа площі квартир повинна бути не нижче від відповідних показників квартир, наведених у таблиці 1.

5.24 Площа загальної кімнати в однокімнатній квартирі повинна бути не меншою 15 м², в інших квартирах – не менше 17 м². Мінімальна площа спальні на одну особу – 10 м², на дві – 14 м². Мінімальна площа кухні в однокімнатній квартирі – 7 м², у двох та більше кімнатних – 8 м². Мінімальна площа робочої кімнати або кабінету – 10 м².

5.25 Житлові кімнати в квартирах II категорії не можуть бути прохідними, за винятком чотири-, п'ятикімнатних, у яких через загальну кімнату може передбачатись вхід до однієї зі спалень або робочої кімнати (кабінету).

5.26 В однокімнатних квартирах замість кухонь допускається передбачати кухні-ніші за умови їх обладнання електроплитами та влаштування в них примусової вентиляції.

5.27 В однокімнатних квартирах допускається суміщений санвузол (ванна, умивальник, унітаз). У дво-, трикімнатних квартирах обох категорій слід передбачати роздільні санвузли (ванна з умивальником і вбиральня з унітазом та умивальником). У квартирах, де чотири і більше кімнат, повинно бути не менше двох суміщених санвузлів, кожен з яких має бути обладнаний унітазом (вбиральня з умивальником та унітазом і ванна кімната з ванною, умивальником та унітазом).

Мінімальні розміри площі санвузлів:

- суміщений санвузол (обладнаний ванною, умивальником, унітазом, місцем для пральної машини) – 3,8 м²;
- суміщений санвузол (обладнаний душем, умивальником, унітазом, місцем для пральної машини) – 3,4-3,5 м²;
- ванна кімната (обладнана ванною, умивальником, місцем для пральної машини) – 3,8 м² (з підключенням останньої до каналізації)
- ванна кімната (обладнана душем, умивальником, місцем для пральної машини) – 3,3 м²;
- туалет (вбиральня, обладнана унітазом і умивальником) – 1,5 м²;
- туалет (вбиральня, обладнана унітазом без умивальника) – 1,2 м².

5.28 Не допускається розміщення вбиральні та ванної (або душової) над житловими кімнатами і кухнями. Ці приміщення допускається розміщувати над кухнею квартир, розташованих у двох рівнях. Не допускається кріплення приладів і трубопроводів безпосередньо до міжквартирних стін і перегородок, які огорожують житлові кімнати.

5.29 Ширина підсобних приміщень квартир повинна бути не менше: кухні – 1,8 м; передпокою – 1,5 м; коридорів, що ведуть до житлових кімнат, – 1,1 м.

5.30 Кухні, обладнані газовими водонагрівачами, повинні бути забезпечені припливом повітря через кватирки або заготовані отвори площею не менше

0,02 м², які розташовують у нижній частині дверей, біля підлоги.

5.31 Місця розташування балконів і лоджій багатоповерхових житлових будинків визначаються проектним рішенням з урахуванням вимог [9.3](#) (3.3). У випадку їх застосування необхідно керуватися вимогами [9.7](#)(3.7) і [7.10](#) (4.10) цих Норм.

5.32 З метою недопущення проникнення сторонніх осіб до квартир, розташованих на першому поверсі, вікна і лоджії у них можуть бути захищені металевими ґратами, що відчиняються зсередини, за умови забезпечення нормованих значень коефіцієнта природної освітленості та умов евакуації з приміщень.

5.33 Вхідні двері до квартир, а також елементи кріплення та замикання повинні бути посиленої конструкції з ущільненнями в притулах згідно з ДСТУ Б В.2.6-11. Вхідні двері квартир повинні мати вогнестійкість не менше EI 30 для будинків I, II, III ступенів вогнестійкості, не менше EI 15 - для будинків IIIа, IIIб, IV, IVа ступенів вогнестійкості (для будинків V ступеня вогнестійкості – не нормується). Двері квартир у відчиненому положенні не повинні зменшувати розрахункову ширину сходових площадок і маршів.

5.34 З квартир першого поверху багатоповерхових житлових будинків допускається передбачати додатковий вихід на приквартирну ділянку.

Спеціалізоване житло для осіб похилого віку, інвалідів і гуртожитки

5.35 Спеціалізоване житло для осіб похилого віку необхідно розташовувати у житлових будинках з обслуговуванням і відокремлених будинках-інтернатах, що проектується за спеціальними нормами згідно з вимогами [ДБН 363](#) та [ДБН В.2.2-18](#).

Спеціалізоване житло для інвалідів може розташовуватися в будинках-інтернатах, спеціалізованих житлових будинках для сімей з інвалідами або в першому поверсі багатоквартирного житлового будинку звичайного типу.

5.36 Одно-, двокімнатні квартири для осіб похилого віку повинні мати загальну площу, не меншу зазначеної в таблиці 1 з можливим збільшенням на 5 %.

Площа квартир для сімей з інвалідами повинна бути збільшена на 10...12 м² проти показників, зазначених у таблиці 1.

5.37 У будинках із квартирами для осіб похилого віку та інвалідів у коридорах, при вході до будинку, підході до ліфта та сміттєпроводу не повинно бути сходинок і порогів. У цих випадках слід передбачати пандуси шириною не менше 1,2 м з уклоном не більше 1:20 або підйомники. Ширина позаквартирних коридорів має бути не менше 1,8 м, дверей – не менше 0,9 м. При входах до будинку слід передбачати тамбури глибиною не менше 1,5 м.

5.38 У квартирах для осіб похилого віку та інвалідів влаштування лоджій або балконів обов'язкове. Їх ширина для інвалідів повинна бути не меншою 1,5 м.

У квартирах для сімей з інвалідами-колясочниками ширина підсобних приміщень повинна бути не менше: кухні – 2,3 м при однобічному і 2,9 м при двобічному або кутовому розміщенні обладнання; передпокою – 1,6 м (з можливістю зберігання крісла-коляски); внутрішньоквартирних коридорів – 1,15 м; розміри у плані ванної кімнати або суміщеного санвузла – **2,2 м × 2,2 м**, вбиральні з умивальником – 1,6 м × 2,2 м; вбиральні без умивальника – 1,2 м × 1,6 м.

5.39 У спеціалізованих квартирних будинках для осіб похилого віку та інвалідів слід передбачати центри громадського, соціального і медичного обслуговування, приміщення адміністративно-господарського призначення та інше загальною площею із розрахунку від 4,2 м² до 5,2 м² на одну особу, залежно від їх місткості. Склад і площі цих приміщень визначаються завданням на проектування.

5.40 За необхідності допускається проектувати гуртожитки для робітників і службовців. Гуртожитки для молоді, що навчається, повинні бути місткістю не більше 500 осіб. Комплекс гуртожитків місткістю більше 500 осіб допускається розміщувати в студентських містечках при великих навчальних закладах.

5.41 Житлові осередки для сімейної молоді можуть бути передбачені у складі гуртожитків, місткість яких проектується згідно з завданням на проектування.

5.42 Житлові кімнати гуртожитків проектують із розрахунку заселення не більше трьох осіб при площі не менше 8 м² на кожного мешканця, а для аспірантів – на одну-дві особи при площі не менше 10 м² на кожну. Кімнати слід обладнувати вбудованими шафами площею не менше 0,6 м² на кожного мешканця.

5.43 Житлові кімнати гуртожитків, як правило, групують з підсобними приміщеннями (кухнями, передпокоюми, санвузлами) у житлові осередки місткістю не більше ніж на 10 осіб, а у гуртожитках для аспірантів – не більше ніж на шість осіб.

5.44 Кухні та кухні-ніші гуртожитків слід проектувати із розрахунку: на дві-п'ять осіб – не менше 8 м², на шість осіб і більше – за нормою площі 1,5 м² на особу. В разі влаштування у гуртожитках кухонь-ніш необхідно враховувати вимоги [5.26\(2.26\)](#) та [9.4\(3.4\)](#) цих Норм.

5.45 Обладнання санвузлів у гуртожитках для однаків слід проектувати із розрахунку один душ або ванна, один умивальник і один унітаз не більше ніж на чотири-шість осіб, а в осередках гуртожитків для сімейної молоді – один душ або ванна, один унітаз і один умивальник не більше ніж на три особи.

5.46 У гуртожитках слід передбачати приміщення громадського призначення: для культурно-масових заходів, навчальних і спортивних занять, відпочинку, громадського харчування, медичного і побутового обслуговування, адміністративного та господарського призначення, які визначаються завданням на проектування. Площа приміщень громадського призначення на одну особу повинна бути не менше 3,0 м².

5.47 Для слухачів спеціалізованих навчальних закладів і курсів склад та площі житлових осередків і підсобних приміщень гуртожитків визначаються завданням на проектування, але не нижче зазначених у [5.42 - 5.46](#) (2.43 - 2.47).

Нежитлові поверхи (приміщення)

5.48 Висоту приміщень громадського призначення, що розташовуються у житлових будинках, допускається приймати такою, що дорівнює висоті житлових приміщень, крім приміщень, у яких за умовами розміщення обладнання повинна бути висота не менше 3 м від підлоги до стелі.

5.49 У першому, другому, *третьому* і цокольному поверхах житлових будинків допускається розміщувати приміщення: адміністративні, магазинів роздрібної

торгівлі, громадського харчування, побутового обслуговування, відділень зв'язку загальною площею не більше 700 м², банків, магазинів і кіосків з продажу преси, поліклінік, жіночих консультацій, рентгено-стоматологічних кабінетів (в разі забезпечення вимог *ДГН 6.6.1-6.55.001*); роздавальних пунктів молочних кухонь, юридичних консультацій і нотаріальних контор, загсів, філій бібліотек, виставкових залів, контор житлово-експлуатаційних організацій, фізкультурно-оздоровчих занять загальною площею до 150 м², культурно-масової роботи з населенням (для проведення лекцій, зборів, бібліотек-читалень, кімнат для індивідуальних занять, роботи гуртків, прийому громадян депутатами тощо), дитячих художніх шкіл, центрів соціального захисту населення, центрів зайнятості населення базового рівня до 50 відвідувачів і до 15 співробітників центрів, а також груп короткотривалого перебування дітей дошкільного віку (крім *третього та* цокольного поверху) *з урахуванням 5.52, 5.57, 7.22, 6.21, 6.23, 6.24, 6.33 цих Норм і СН 3077.*

Не допускається розміщення у житлових будинках:

- а) підприємств громадського харчування з кількістю місць більше 50 (крім гуртожитку) і домових кухонь продуктивністю більше 500 обідів на день;
- б) пунктів приймання склотари, а також магазинів сумарною торговельною площею більше 1000 м²;
- в) спеціалізованих закладів і підприємств, *в тому числі казино та залів ігрових автоматів*; експлуатація яких може призвести до забруднення території та повітря житлової забудови і квартир з підвищенням понад допустимі рівні шуму, вібрації, іонізуючого та неіонізуючого випромінювання;
- г) спеціалізованих магазинів будівельних, мастильних та інших товарів, експлуатація яких може призвести до забруднення території і повітря житлової забудови, магазинів з продажу вибухопожежонебезпечних речовин і матеріалів, спеціалізованих рибних та овочевих магазинів;
- д) підприємств побутового обслуговування, у яких застосовуються легкозаймисті речовини (за винятком перукарень, майстерень з ремонту годинників розрахунковою площею до 300 м²);
- е) майстерень ремонту побутових машин і приладів, ремонту взуття

розрахунковою площею понад 100 м² ;

ж) лазень і саун (лазень сухого жару), пралень і хімчисток (крім приймальних пунктів і пралень самообслуговування продуктивністю до 75 кг білизни у зміну);

з) автоматичних телефонних станцій, призначених для телефонізації житлових будинків загальною площею більше 100 м²;

й) громадських вбиралень;

к) похоронних бюро.

У житлових будинках допускається розміщення на верхньому поверсі (у тому числі можливо технічному або мансардному) в приміщеннях, що мають висоту не менше 2,5 м і в яких відсутнє інженерне обладнання, творчих майстерень художників та архітекторів із урахуванням положень 5.18 цих Норм, при цьому вихід у сходову клітку житлової частини будинку слід передбачати через протипожежний тамбур-шлюз 1-го типу.

Сполучення ліфтових шахт із таким поверхом допускається передбачати через протипожежний тамбур-шлюз 1-го типу.

5.50 У підвальних, підземних, цокольних і на першому поверхах багатоквартирних житлових будинків допускається влаштування вбудованих та вбудовано-прибудованих гаражів та стоянок для зберігання легкових автомобілів і мотоциклів, що належать мешканцям цих будинків, згідно з вимогами ДБН 360, ДБН В.2.3-15.

5.51 Вбудовані приміщення для розташування в них підприємств і закладів громадського призначення повинні проектуватися згідно з чинними будівельними нормами на ці заклади (ДБН В.2.2-3, ДБН В.2.2-4, ДБН В.2.2-9, ДБН В.2.2-10, ДБН В.2.2-11, ДБН В.2.2-13, *ДБН В.2.2-16, ДБН В.2.2-23, ДБН В.2.2-17, ДБН В.2.2-25, ДБН В.2.2-26, ДБН В.2.2-28*, ВБН В.2.2-ЦЗН).

Завантаження приміщень громадського призначення, вбудованих у житлові будинки, слід виконувати: з торців житлових будинків, що не мають вікон; з підземних тунелів; з боку магістралей за наявності спеціальних завантажувальних приміщень. Допускається не передбачати зазначені завантажувальні приміщення при площі вбудованих громадських приміщень до 150 м².

5.52 Приміщення громадського призначення, крім приміщень громадського призначення гуртожитків і житлових будинків для осіб похилого віку та сімей з інвалідами, повинні мати входи та евакуаційні виходи, ізольовані від житлової частини будинку.

5.53 Несучі конструкції суміщеного покриття вбудовано-прибудованої частини житлового будинку повинні мати вогнестійкість не менше RE 45 (для плит, настилів, прогонів) і не менше R 45 (для балок, ферм, арок, рам), а також групу за межею поширення вогню MO. Рівень покрівлі вбудовано-прибудованої частини будинку не повинен перевищувати позначку підлоги вище розташованих житлових приміщень основної частини будинку. Матеріали покриття повинні мати показники пожежної небезпеки не вище ніж Г1 (для утеплювача); РП 1 (для поверхневих шарів конструкцій покрівлі). Покриття повинне мати захисний шар, що запобігає сонячному перегріву.

5.54 Інженерні комунікації приміщень громадського призначення, що проходять через житлову частину, або житлової частини, що проходять через вбудовані приміщення, повинні бути прокладені у самостійних шахтах, обгороджених протипожежними перегородками 1-го типу.

5.55 Висота приміщень, розташованих у підземних, підвальних і цокольних поверхах, не призначених для розміщення в них приміщень за 5.49, а також технічного підпілля від рівня підлоги до низу плити перекриття повинна бути не менше 1,9 м; у разі розміщення в них індивідуальних теплових пунктів - не менше 2,2 м, у разі розміщення гаражів та стоянок для автомашин і мотоциклів, що належать мешканцям, - відповідно до *ДБН В.2.3-15*.

5.56 Висота технічних поверхів визначається в кожному окремому випадку залежно від виду обладнання і комунікацій, розташовуваних в об'ємі технічного поверху, з урахуванням умов їх експлуатації.

5.57 В разі розташування нежитлових приміщень у житлових будинках, коли такі приміщення займають увесь поверх або декілька нижніх поверхів, останні рекомендується відокремлювати від житлових технічними поверхами.

5.58 В окремих житлових будинках, що визначаються за схемою розміщення споруд цивільної оборони, слід проектувати приміщення подвійного призначення відповідно до вказівок ДБН В.2.2-5.

5.59 На експлуатованих покрівлях житлових будинків, покрівлях вбудовано-прибудованих і прибудованих підприємств громадського призначення, а також при вхідній зоні, у літніх поза-квартирних приміщеннях, у сполучних елементах між житловими будинками (у тому числі відкритих переходах) і відкритих нежитлових поверхах (першому і проміжних) житлових будинків допускається передбачати для жителів будинку майданчики: спортивні, для відпочинку дорослих (озеленені), солярії, сушіння білизни, чищення речей, меблів і одягу. *При цьому слід забезпечувати необхідні технологічні, санітарно-гігієнічні вимоги, заходи безпеки (влаштування огорожі та вжиття заходів щодо захисту людей від витяжного повітря та від пошкодження вентиляційних випусків, у тому числі протидимних установок), а в частині протипожежних вимог – без влаштування додаткового покриття над експлуатованими покрівлями.*

Будівельні матеріали, що застосовуються для експлуатованих покрівель, повинні мати показники пожежної небезпеки не вище ніж Г1 (для утеплювача); В1, РП1 (для поверхневих шарів конструкцій покрівлі).

5.60 Допускається влаштування одного евакуаційного виходу з приміщень закладів громадського призначення з першого, другого, *третього* і цокольного, підвального і підземного поверхів при дотриманні вимог 5.13 ДБН В.1.1-7 та *9.14, 9.15 ДБН В.2.2-9.*

5.61 Двері виходів з технічних поверхів, виходів на покрівлю, а також електрощитових, вентиляційних камер, комор горючих матеріалів повинні бути протипожежними 2-го типу для будинків I-II ступенів вогнестійкості, 3-го типу - для будинків інших ступенів вогнестійкості, за винятком V.

5.62 Для вентиляції холодного горища слід передбачати у зовнішніх стінах з кожної боку будинку отвори сумарною площею не менше 1/500, *а в II, IV, V кліматичних районах та ШБ кліматичному підрайоні* – не менше 1/50 площі горищного перекриття.

5.63 У кожній перегородці та внутрішній стіні технічного підпілля, за винятком протипожежних перешкод, необхідно передбачати під стелею отвори площею не менше 0,02 м² у кожній.

У зовнішніх стінах підвалів та технічних підпілля, що не мають вентиляції, слід передбачати продухи загальною площею не менше 1/400 площі підлоги технічного підпілля, підвалу, які рівномірно розташовують по периметру зовнішніх стін. Площа одного продуху повинна бути не меншою 0,05 м². Продухи огорожуються металевими сітками або іншими сітчастими елементами з метою запобігання проникненню в технічне підпілля або підвал різноманітних тварин і комах.

6 ІНЖЕНЕРНЕ ОБЛАДНАННЯ БУДИНКІВ

Ліфти

6.1 У житлових будинках заввишки три поверхи і більше (або з висотою між основним і верхнім житловим поверхами більше 8 м) рекомендується встановлювати пасажирські ліфти, а у будинках заввишки п'ять і більше поверхів їх встановлюють обов'язково. Ліфти, їх обладнання, розміщення машинного та блочного приміщень та сходів між цими приміщеннями слід влаштовувати згідно з вимогами *НПАОП 0.00-1.02, ГОСТ 23120, ДСТУ pr EN 81-70*.

6.2 Кількість ліфтів та їх характеристики (вантажопідйомність і швидкість) залежно від поверховості будинку і кількості мешканців у ньому слід приймати згідно з діаграмами, наведеними в додатках А-Ф ДСТУ ISO 4190-6.

При визначенні за цими діаграмами кількості і характеристик пасажирських ліфтів допускається замість ліфтів вантажопідйомністю 630 кг застосовувати ліфти вантажопідйомністю 400 кг (*якщо в під'їзді два і більше ліфтів*), а замість ліфтів зі швидкістю руху 2,5 м/с застосовувати ліфти зі швидкістю 1,6 м/с за відповідності цих ліфтів вимогам, що ставляться до ліфтів, які встановлюються у житлових будинках зазначеної в діаграмах поверховості.

У житлових будинках заввишки до 25 поверхів включно для визначення кількості та характеристик ліфтів можуть використовуватися, окрім зазначених діаграм, розрахунки за [5] ("Методика расчета вертикального транспорта для общежитий,"

гостиниц, пансионатов, жилых, административных зданий, зданий высших учебных заведений и больничных комплексов"), а у житлових будинках заввишки більше 25 поверхів – тільки розрахунки за вищевказаною методикою.

При встановленні декількох ліфтів в одному під'їзді ліфти вантажопідйомністю 1000 кг або один із групи ліфтів вантажопідйомністю 1000 кг повинні (повинен) мати габаритні розміри кабіни (ширина × глибину) 2100 мм × 1100 мм або 1100 мм × 2100 мм.

6.3 У житлових будинках, що реконструюються, при встановленні ліфтів у приставних або підвісних шахтах рівень першої зупинки ліфта повинен бути не вище рівня проміжної площадки сходової клітки між першим і другим поверхом, а вантажопідйомність, швидкість і габаритні розміри кабіни можуть відрізнятися від вимог ДСТУ ISO 4190-6.

6.4 При розміщенні в підвальному та/або цокольному поверхах вбудованих стоянок для автотранспорту (див. [5.50](#)), що належить мешканцям будинків, допускається установа ліфтів до першого поверху. *У разі наявності зупинок ліфта у підвальному і цокольному поверхах двері шахт ліфтів повинні виходити в протипожежні тамбур-шлюзи 1-го типу згідно з ДБН В. 1.1-7.* У таких тамбур-шлюзах повинен бути передбачений у разі пожежі підпір повітря не менше 20 Па.

6.5 Мінімальна ширина ліфтового холу при однорядному розташуванні ліфтів повинна бути не менше: 1,2 м – при їх вантажопідйомності 400 кг; для решти ліфтів – 1,6 м. При дворядному розташуванні ліфтів ширина ліфтового холу повинна бути не менше:

- а) 1,8 м – при встановленні ліфтів з глибиною кабіни менше 2100 мм;
- б) 2,5 м – при встановленні ліфтів з глибиною кабіни 2100 мм і більше.

5.6 Шахти і машинне приміщення ліфтів не повинні бути розташовані безпосередньо над житловими кімнатами, під ними, а також суміжно з ними.

При проектуванні багаторівневих квартир, а також однорівневих, які розташовані у мансардному поверсі, допускається розміщення машинного приміщення ліфтів на

поверсі квартири за умови виконання заходів, підтверджених відповідними розрахунками, що виключають проникнення до неї структурних шумів, а також повітряних шумів, які перевищують допустимі санітарно-гігієнічні рівні.

6.7 У житлових будинках з багаторівневими квартирами на верхніх поверхах зупинку пасажирських ліфтів допускається передбачати на одному з поверхів квартир. У цьому випадку кількість поверхів будинку для вибору ліфтів визначається за поверхом верхньої зупинки.

У проєктованому житловому мансардному поверсі однорівневих квартир допускається не передбачати зупинки ліфтів, якщо висота від останньої зупинки ліфтів до входу до квартири не перевищує 3,0 м.

6.8 При проєктуванні спеціалізованих житлових будинків або групи квартир заввишки в два поверхи і більше для сімей з інвалідами-колясочниками передбачають влаштування одного з пасажирських ліфтів із габаритними розмірами кабіни (ширина x глибину) 2100 мм x 1100 мм або 1100 мм x 2100 мм із шириною дверей не менше 800 мм.

6.9 У житлових будинках з умовною висотою понад 47 м (як правило, понад 16 поверхів), а також у спеціалізованих будинках із квартирами для осіб похилого віку та сімей з інвалідами-колясочниками слід передбачати один з ліфтів вантажопідйомністю не менше 1000 кг для транспортування пожежних підрозділів. Їх проєктування провадиться згідно з НАПБ Б.01.007.

Сміттєвидаляння

6.10 *При проєктуванні житлових будинків слід передбачати системи сміттєвидаляння.*

Сміттєпроводи слід передбачати *згідно з ДСТУ Б В.2.5-34:*

а) у житлових будинках і гуртожитках з позначкою підлоги верхнього поверху 11,2 м (п'ять поверхів) і більше;

б) у житлових будинках для осіб похилого віку та сімей з інвалідами відповідно 8 м (чотири поверхи) і більше та 3 м (два поверхи) і більше.

Сміттепроводом можуть бути обладнані будинки меншої поверховості та висоти, які будуються за рахунок коштів індивідуальних замовників.

Відстань від дверей квартири або кімнати гуртожитку до найближчого завантажувального клапана сміттепроводу не повинна перевищувати 25 м.

Допускається зберігати наявну систему сміттевидаляння в разі надбудови будинку мансардним поверхом.

Житлові будинки допускається проектувати без улаштування сміттепроводів з обладнанням кухонних мийок утилізаторами-підрібновачами харчових відходів згідно з вимогами відповідних будівельних норм. При цьому слід влаштовувати додатково до розрахункової кількості ліфтів, один вантажопасажирський ліфт для транспортування твердих відходів.

Примітка. Необхідно провести розрахунок щодо навантаження на водопровідні, каналізаційні та електричні мережі у зв'язку з обладнанням всіх квартир утилізаторами-підрібновачами харчових відходів, а також забезпечити умови їх безпечного використання.

6.11 Стовбур сміттепроводу повинен бути з негорючих матеріалів, повітронепроникним, звукоізолюваним від будівельних конструкцій, мати межу вогнестійкості не менше E45, закінчуватися шибром у сміттезбірній камері і не повинен примикати до житлових приміщень.

Кришки завантажувальних клапанів сміттепроводів на площадках сходових кліток повинні бути виконані з негорючих матеріалів і мати щільний притул, забезпечений герметизуючими і амортизуючими прокладками. Сміттепровід повинен бути обладнаний пристроями, які забезпечують можливість його очищення, дезінфекції і дезінсекції та допускають використання засобів малої механізації.

6.12 Сміттезбірну камеру слід розміщувати безпосередньо під стовбуром сміттепроводу з підведенням до неї гарячої і холодної води та водовідводів (улаштування трапів у підлозі). Сміттезбірну камеру не допускається розташовувати суміжно і під житловими кімнатами. Висота камери у просвіті повинна бути не менше 1,95 м.

Сміттезбірна камера повинна мати самостійний вхід із дверима, які відчиняються назовні, ізолюваними від входу до будинку і вікон, літніх приміщень

сусідніх квартир глухою стінкою (екраном), і відокремлюватися протипожежними перегородками і перекриттями з межами вогнестійкості не менше EI 60 (для перегородок), REI 60 (для перекриттів) і мати групу за межею поширення вогню - MO. У разі розміщення сміттєзбірної камери під маршами (площадками) сходових кліток перекриття над нею повинні бути протипожежними вогнестійкістю REI 120.

Водопостачання і каналізація

6.13 Житлові будинки повинні обладнуватися господарсько-питним водопроводом холодної і гарячої води, побутовою каналізацією, зливостоками та внутрішнім протипожежним водопроводом, що проектується згідно з вимогами *ДБН В.2.5-64*.

Протипожежні вимоги до системи водопостачання і каналізації житлових будинків викладені у [розділі 7](#) цих Норм.

Вбудовані у житлові будинки приміщення громадського призначення повинні обладнуватися системами водопостачання і каналізації згідно з нормами проектування цих приміщень.

6.14 *Тиск води в системах питного і протипожежного водопроводу перед водорозбірною арматурою та пожежним кран-комплектom слід забезпечувати згідно з вимогами ДБН В.2.5-64.*

6.15 При проектуванні насосних установок слід застосовувати обладнання з характеристиками, які виключають проникнення до житлових приміщень шуму та вібрації, що перевищують встановлений чинними нормами допустимий рівень для нічного часу.

6.16 З метою виключення прокладання горизонтальних трубопроводів через приміщення квартир допускається прокладати циркуляційні стояки поруч з водорозбірними, *не об'єднуючи їх у секційні вузли. На циркуляційних стояках розгалужених систем мають встановлюватися ручні або автоматичні балансувальні клапани.*

Циркуляція води у системі гарячого водопостачання повинна проектуватися з урахуванням мінімальної температури в циркуляційному трубопроводі **50 °C**.

6.17 При обґрунтуванні можуть застосовуватися системи з баками-акумуляторами, що встановлюються у бойлерній гарячого водопостачання в загальному циркуляційному контурі з водопідігрівачами.

6.18 *Рушникосушильники слід застосовувати згідно з ДБН В.2.5-64.*

6.19 Квартирні водолічильники повинні встановлюватися у доступних для обслуговування місцях. Перед водолічильником слід встановлювати фільтр. Квартирний водомірний вузол має проектуватися із запірною арматурою, що допускає демонтаж водолічильника і очищення фільтра без відключення стояка.

6.20 Магістральні трубопроводи і стояки систем водопостачання повинні прокладатися в тепловій ізоляції. Покривний шар теплоізоляційної конструкції трубопроводу холодної води має бути паронепроникним.

У трубопроводах застосовують матеріали та арматуру, які відповідають гігієнічним вимогам чинного законодавства.

6.21 Стояки побутової каналізації із пластмасових труб, що проходять через нежитлові приміщення, повинні прокладатися в оштукатурених коробах або штрабах без встановлення ревізій.

Прокладання стояків із пластмасових труб не допускається через виробничі приміщення підприємств громадського харчування, а також складські приміщення підприємств громадського харчування, торгівлі та інші приміщення закладів громадського призначення, які вбудовані (вбудовано-прибудовані) у житлові будинки.

Системи виробничої каналізації вбудованих приміщень громадського призначення повинні проектуватися окремими від систем каналізації житлових будинків із самостійними випусками (допускається в один колодязь). *Можливість прокладання каналізаційних трубопроводів через приміщення різного призначення регламентована вимогами ДБН В.2.5-64.*

6.22 Не допускається розміщувати оголовки витяжних частин каналізаційних стояків прибудованих приміщень перед вікнами квартир. Витяжну частину виробничої і побутової каналізації вбудованих приміщень допускається об'єднувати з каналізаційними стояками житлового будинку.

Опалення, вентиляція і кондиціонування

6.23 *Житлові будинки повинні обладнуватися системами опалення та вентиляції згідно з вимогами ДБН В.2.5-67.*

Протипожежні вимоги до систем опалення і вентиляції житлових будинків викладені у розділі 7 цих Норм.

Вбудовані в житлові будинки приміщення громадського призначення повинні обладнуватися системами опалення і вентиляції відповідно до норм проектування цих приміщень.

Системи кондиціонування повітря житлових будинків проектують за завданням на проектування. Параметри мікроклімату при проектуванні системи кондиціонування слід приймати згідно з ДБН В.2.5-67 та ДСТУ Б EN 15251.

Розрахункові температури повітря і вимоги до повітрообміну в приміщеннях слід приймати згідно з таблицею 4.

Таблиця 4 – Розрахункові температури для проектування опалення і вимоги до повітрообміну в приміщеннях

Приміщення	Розрахункова температура, °С	Вимоги до повітрообміну	
		Приплив	Витяжка
Загальна кімната, спальня, кабінет	20	0,8-кратн. ¹⁾	-
Кухня	18	-	за повітряним балансом квартири, але не менше, м ³ /год:
Кухня-їдальня	20	0,8-	90 ⁶⁾
Ванна	25 ²⁾	-	25
Вбиральня	20	-	25
Суміщений санвузол	25 ²⁾	-	50
Басейн	25	За розрахунком	
Приміщення для пральної машини в квартирі	18	-	0,5-кратн.
Гардеробна для чищення і прасування одягу	18	-	1,5-кратн.
Вестибюль, загальний коридор, сходові клітки, передпокії квартири	16	-	-
Приміщення чергового персоналу	18	0,8-кратн. ¹⁾	-
Незадимлювана сходові клітка типу Н1	14 ³⁾	-	-
Машинне приміщення ліфтів	5 ⁴⁾	-	0,5-кратн.
Сміттєзбірні кімнати	5	-	1-кратн. ⁵⁾
Гараж-стоянка	5	-	За розрахунком
Електрощитова	5	-	0,5-кратн.

1) *Припливне повітря повинно проникати через вікна. У разі встановлення вікон без кватирок і з герметичним притулом слід застосовувати провітрювачі. При проектуванні житла II категорії має забезпечуватися однократний повітрообмін.*

2) Температура повітря у ванних кімнатах і суміщених санвузлах, що не примикають до зовнішніх огорожувальних конструкцій *і до неопалюваних приміщень*, не нормується у разі встановлення в них рушникосушильників, приєднаних до системи гарячого водопостачання, або електричних.

3) Температура повітря у незадимлюваних сходових клітках типу Н1 не нормується за умови, що їх стіни, які примикають до опалюваних приміщень, законструйовані з термічним опором, який дорівнює або перевищує величину 70 % від мінімального опору теплопередачі, регламентованого *ДБН В.2.6-31* для стін житлових будинків. При цьому тепловтрати приміщень, що примикають до сходової клітки, повинні розраховуватися з урахуванням температури повітря усередині сходової клітки, яку слід обчислювати, виходячи із теплового балансу.

4) Влітку температура в машинному приміщенні ліфтів не повинна перевищувати 35 °С.

5) Сміттєзбірну камеру слід вентилувати через стовбур сміттєпроводу та жалюзійні ґрати, що встановлені у нижній частині дверей.

6) *У кухнях з електроплитами мінімальний об'єм витяжки 60 м³/год.*

Примітка 1. Згідно із завданням на проектування температура повітря в окремих приміщеннях для інвалідів може прийматися на 2 °С вище зазначеної у таблиці.

Примітка 2. При проектуванні систем опалення з гріючою підлогою, стелею чи стінами температуру повітря приміщень допускається приймати на 1...2 °С нижче від зазначеної в таблиці. При цьому тепловтрати розраховують з урахуванням середньої радіаційної температури у приміщенні.

Примітка 3. У теплотехнічних розрахунках огорожувальних конструкцій житлових приміщень приймають відносну вологість 55 %.

6.24 Житлові будинки повинні підключатися до систем централізованого тепlopостачання через індивідуальний тепловий пункт (ІТП), обладнаний приладами обліку теплоспоживання та автоматизованими вузлами приготування теплоносіїв систем опалення та гарячого водопостачання. Вбудовані у житлові будинки нежитлові приміщення повинні обладнуватися окремими від житлової частини будинку системами або відгалуженнями систем зі своїми приладами обліку теплоспоживання, що розташовуються в загальному приміщенні ІТП. За завданням на проектування допускається за погодженням з тепlopостачальною організацією розміщувати прилади обліку теплоспоживання вбудованих приміщень за межами ІТП.

Допускається забезпечувати тепlopостачання вбудованих нежитлових приміщень, які розташовуються у габаритах однієї або двох квартир, від загальнобудинкових систем теплоспоживання.

ІТП проектують відповідно до вимог ДБН В.2.5-39. При проектуванні ІТП слід застосовувати обладнання з характеристиками, які виключають проникнення до житлових приміщень шуму, що перевищує гранично-допустимий рівень 25 дБА. Розміщення ІТП у приміщеннях, що прилягають збоку або зверху до житлових приміщень (житлових кімнат) квартир не допускається. Розміщення ІТП у підвальних приміщеннях, що розташовані під житловими приміщеннями (житловими кімнатами) квартир допускається за умови наявності залізобетонного перекриття (над приміщенням ІТП) з достатньою звукоізоляційною спроможністю, улаштування додаткової гідроізоляції по його нижній поверхні та виконання вимог до інженерного обладнання ІТП згідно з ДБН В.2.5-67. Достатність прийнятих проектних рішень у кожному конкретному випадку підтверджується акустичними розрахунками очікуваних рівнів звуку та звукових тисків у житлових приміщеннях над ІТП. Очікувані сумарні рівні в житлових приміщеннях квартири не повинні перевищувати 25 дБА за загальним рівнем звуку.

У разі неможливості приєднання житлового будинку до централізованого теплопостачання, а також в інших випадках *за відповідного технічного та економічного обґрунтування* і за наявності необхідних дозволів до складу проекту житлового будинку повинна входити місцева котельня, яку слід проектувати згідно з ДБН В.2.5-XX(:20XX «Котельні») ¹⁾ і ДБН В.2.5-20.

При проектуванні житла допускається згідно із завданням на проектування *за відповідного технічного та економічного обґрунтування* і за наявності дозволу електропостачальної організації застосовувати системи опалення з перетворенням електричної енергії в теплову, у тому числі передбачені ДБН В.2.5-24.

Допускається теплопостачання житлових будинків з використанням поновлюваних джерел енергії.

6.25 При застосуванні квартирних теплогенераторів повинні забезпечуватися температури вище 0 °С в загальних приміщеннях будинку (вестибюлях, холах, коридорах, сходових клітках), а також у загальних і технічних приміщеннях із

¹⁾ – на розгляді

прокладеним у них водопроводом, у тому числі протипожежним. Температура в цих приміщеннях повинна перевірятися розрахунками теплового балансу при абсолютній мінімальній для району будівництва зовнішній температурі. За неможливості забезпечення в приміщеннях температури вище 0 °С повинні застосовуватися місцеві електричні обігрівачі трубопроводів, які автоматично вмикаються.

6.26 При централізованому теплопостачанні, а також при теплопостачанні від дахових, вбудованих та прибудованих котельних установок слід проектувати квартирну систему опалення з приладом обліку теплоспоживання, встановленим на квартирному вводі, який повинен розташовуватися в доступному місці поза квартирою. Квартирний вузол обліку слід проектувати з арматурою, що допускає демонтаж витрати мірної ділянки без випорожнення системи.

6.27 Підводки до опалювальних приладів однострубних і двотрубних систем опалення повинні проектуватися з *автоматичними регуляторами температури повітря в приміщенні.*

Автоматичні терморегулятори не встановлюють:

а) у допоміжних приміщеннях, а також в приміщеннях, де є небезпечність замерзання теплоносія (сходових клітках, вестибюлях тощо);

б) у приміщеннях з кондиціонуванням повітря, у яких температура протягом року автоматично підтримується регуляторами кондиціонерів або електричних доводчиків;

в) у приміщенні, в якому встановлено три і більше опалювальні прилади, підключені до окремого відгалуження системи опалення, оснащеного груповим регулятором з виносним датчиком температури при забезпеченні рівномірності нагрівання повітря у приміщенні.

У перерахованих випадках замість *автоматичних регуляторів* у двотрубних системах повинен встановлюватися ручний клапан з можливістю гідравлічного настроювання, а в однострубних системах – повнопрохідний кульовий кран. *У приміщеннях, де є небезпека замерзання теплоносія, арматуру перед радіатором встановлювати не слід.*

6.28 В однотрубних системах опалення вузли приєднання всіх опалювальних приладів (крім тих, які встановлюються на сходовій клітці) повинні мати замикаючі або обхідні ділянки. У цих вузлах повинні встановлюватися автоматичні терморегулятори із високою пропускнуою спроможністю.

Магістральні трубопроводи та вимикаючі пристрої систем опалення, тепло- і холодопостачання калориферів та кондиціонерів повинні прокладатися за межами квартир у приміщеннях, доступних для персоналу експлуатаційних служб.

Теплопроводи, що прокладаються за межами квартир, а також ті, що прокладаються приховано, мають проектуватися з тепловою ізоляцією. Покривний шар теплоізоляційної конструкції трубопроводів холодопостачання повинен бути паронепроникним.

Трубопроводи систем опалення в межах опалюваних приміщень повинні прокладатися відкрито (*крім трубопроводів із полімерних матеріалів*) або за знімним декоративним кожухом. За завданням на проектування допускається приховане у будівельних конструкціях прокладання трубопроводів (без розбірних з'єднань) із труб з розрахунковим строком служби 40 і більше років.

6.29 Тиск води в опалювальних приладах, розташованих на нижньому поверсі будинку або на нижньому поверсі гідравлічне відособленої зони будинку, не повинен перевищувати робочого тиску цих приладів та встановленої на них арматури. У теплових пунктах будинків або в котельнях повинні передбачатися пристрої, що захищають систему опалення від перевищення заданого тиску.

6.30 Витяжна вентиляція повинна проектуватися з природним спонуканням. *У разі обґрунтування* допускається проектувати системи витяжної вентиляції з механічним спонуканням.

Не допускається проектування систем витяжної вентиляції з механічним спонуканням у будинках з квартирними теплогенераторами, що використовують для горіння палива повітря із приміщень. *Приміщення, в яких встановлені такі теплогенератори, мають бути обладнані встановленими в зовнішніх огороженнях пристроями, що не закриваються і забезпечують приплив зовнішнього повітря в об'ємі 2,5 м³/год на 1 кВт потужності теплогенератора. У разі встановлення теплогенератора в кухні квартири необхідно передбачати*

витяжку з верхньої зони, що забезпечує видалення 50 м³/год повітря за природного спонукання.

6.31 Витяжні канали повинні розміщуватися у внутрішніх стінах будинків або примикати до них. *Допускається примикання до зовнішньої стіни вентиляційних каналів з кухні за умови, що ділянка зовнішньої стіни, до якої примикають канали, виготовлена з термічним опором, що перевищує величину 120 % від мінімального опору теплопередачі, регламентованого ДБН В.2.6-31 для житлових будинків.* Ділянки витяжних каналів, що прокладаються над покрівлею, на горищі, а також поблизу охолоджуваної поверхні зовнішніх стін, повинні проектуватися з тепловою ізоляцією, що виключає випадання конденсату при відносній вологості витяжного повітря до 70 %.

З кожної кухні, ванної кімнати, вбиральні або з суміщеного санітарного вузла має проектуватися індивідуальний вертикальний витяжний канал з викидом повітря в атмосферу або у збірну вентиляційну шахту з приєднанням кожного витяжного каналу однієї квартири до збірної шахти на відстані по вертикалі не менше 2 м від витяжних ґрат. Для суміжних приміщень ванної кімнати та вбиральні однієї квартири допускається проектувати один загальний вертикальний витяжний канал із встановленням двох витяжних ґрат на загальному для цих приміщень повітроводі.

Індивідуальні витяжні канали і збірні вентиляційні шахти мають виконуватися у будівельних конструкціях.

6.32 Витяжні вентиляційні системи з природним спонуканням повинні проектуватися з викидом повітря над покрівлею у місцях, де виключається виникнення зон вітрового підпору.

6.33 Вентиляція вбудованих нежитлових приміщень повинна бути автономною. Витяжну вентиляцію приміщень, що розташовуються у габаритах однієї квартири, в яких відсутні пожежонебезпечні речовини і токсичні виділення, *а також аерозолі з різким запахом (наприклад, у перукарнях),* допускається приєднувати до загальної витяжної системи житлового будинку. *Вентилятори димовидалення, а також витяжні вентиляційні установки із вбудованих приміщень з токсичними*

виділеннями і різким запахом слід розміщувати у верхній частині будинку з викидом витяжного повітря на відстані не менше 10 м по горизонталі або 6 м по вертикалі від віконних прорізів та повітрозабірних ґрат припливних систем. Розміщувати вентилятори в приміщеннях, суміжних з квартирами, не допускається.

Не допускається розташовувати витяжні шахти для викиду повітря із вбудованих приміщень перед вікнами квартир, а також прокладати повітроводи витяжної вентиляції вбудованих приміщень *по фасадах проектного житлового будинку.*

6.34 Місцеві витяжні вентилятори у системах з природним спонуканням допускається встановлювати у кухнях і санвузлах при викиді повітря з індивідуальних витяжних каналів цих приміщень безпосередньо в атмосферу, а також у випадку їх приєднання до збірної шахти через канал-супутник за умови, що питомий опір тертю при русі повітря у збірній шахті під час роботи усіх приєднаних до неї місцевих вентиляторів не перевищуватиме 0,65 Па/м.

6.35 При проектуванні центральних систем витяжної вентиляції з механічним спонуканням слід застосовувати вентилятори і шумопоглинальне обладнання з характеристиками, що виключають проникнення до житлових приміщень шуму, який перевищує встановлений чинними нормами допустимий для нічного часу рівень. Витяжні вентилятори (робочий і резервний) центральних систем повинні встановлюватися на рівні верхнього технічного поверху і проектуватися для безперервної цілодобової роботи з автоматичним перемиканням і автоматичним вмиканням резерву. Повітроводи центральних систем витяжної вентиляції з механічним спонуканням повинні проектуватися з пристроями для гідравлічного балансування системи.

6.36 При застосуванні системи кондиціонування повітря відведення теплоти конденсації холодоагенту в багатоквартирних житлових будинках повинно бути організоване через центральні або групові установки, розташовані в місцях, де вони не погіршують архітектурного вигляду будинку і не створюють шуму, рівень якого перевищує допустимі значення для приміщень проектного або сусіднього будинку і для навколишнього середовища. Конденсат, що утворюється при охолодженні й осушенні повітря, повинен відводитися трубопроводами, які

підключаються, як правило, до системи дощової каналізації з розривом струменя через сифон.

Газопостачання

6.37 Розроблення проектів внутрішнього газопостачання житлових будинків виконують відповідно до ДБН В.2.5-20.

У технічному підпіллі, підвальному, цокольному поверхах, а за їх відсутності на першому поверсі житлових будинків газифікованих населених пунктів слід передбачати контроль довибухонебезпечних концентрацій паливного газу в повітрі з виходом на колективну попереджувальну сигналізацію і на об'єднану диспетчерську службу.

Електротехнічні пристрої. Автоматика

6.38 Електропостачання, електрообладнання, електроосвітлення житлових будинків слід проектувати згідно з ПУЕ, *НПАОП 40.1-1.32*, ДБН В.2.5-23, ДБН В.2.5-24 *і ДБН В.2.5-27*, а також іншими чинними нормативними документами.

6.39 У кухнях житлових будинків заввишки 11 поверхів і більше, у гуртожитках, будинках для осіб похилого віку та сімей з інвалідами (незалежно від поверховості) необхідно передбачати встановлення електроплит. У житлових будинках змінної поверховості з висотою однієї із частин 11 поверхів і більше електроплити слід використовувати в усіх частинах будинку.

Допускається установа електроплит у будинках будь-якої поверховості, обладнаних центральним опаленням і централізованим гарячим водопостачанням згідно із завданням на проектування і за погодженням з енергопостачальною організацією.

6.40 Електричні мережі будинку і квартир повинні обладнуватися пристроями захисного вимикання (ПЗВ) згідно з ПУЕ, ДНАОП 0.00-1.32, ДБН В.2.5-23.

6.41 У приміщеннях квартир і гуртожитків повинні застосовуватися штепсельні розетки з контактами заземлення на 10/16 А, 250 В за ГОСТ 7396.1 і відповідно до вимог розділу 5 ДБН В.2.5-23 *і ДБН В.2.5-27*.

6.42 Блискавкозахист житлових будинків повинен бути виконаний з урахуванням наявності телевізійних антен і трубостояків мережі проводового

мовлення згідно з *ДСТУ Б В.2.5-38*.

6.43 Проекти автоматики і диспетчеризації житлових будинків виконуються згідно з чинними нормативними документами відповідних органів виконавчої влади, *з урахуванням ДСТУ-Н Б В.2.5-37* до компетенції яких віднесено ці питання.

6.44 Пристрої місцевого керування обладнанням протипожежного захисту слід розміщувати безпосередньо в приміщеннях його розташування.

Пристрої індикації та керування системами пожежної сигналізації, димовидаляння та підпору повітря слід розміщувати у приміщенні пожежного поста (за його наявності) або в електрощитовому приміщенні будинку.

Системи зв'язку та сигналізації

6.45 Житлові будинки обладнують мережами і пристроями телекомунікацій загального користування (зв'язку, телебачення, проводового мовлення), а за необхідності влаштовують окремі приміщення для їх організації.

Технічні можливості мереж і пристроїв телекомунікацій загального користування повинні відповідати нормам, що дозволяють отримання послуг ISDN (Integration Services Digital Network — цифрова мережа з інтеграцією послуг) та Інтернет-обслуговування.

6.46 Згідно із завданням на проектування окремі житлові будинки (квартири) можуть бути обладнані мережами і пристроями:

- аудіо (аудіо-відео)-замково-переговорних систем;
- технічних засобів охоронної сигналізації та відеоспостереження.

6.47 Розрахунок ємності лінійних споруд мережі зв'язку житлових будинків слід виконувати згідно з *ВБН В.2.2-45-1* із забезпеченням можливості встановлення у кожній квартирі одного абонентського кінцевого пристрою (якщо, інше не обумовлено завданням на проектування);

установлення абонентських кінцевих пристроїв повинно бути передбачене у приміщеннях чергового персоналу і у приміщеннях технологічних служб відповідно до вимог ДБН В.2.5-56.

6.48 Розрахунок домових розподільних мереж (ДРМ) телебачення житлових будинків слід виконувати з урахуванням можливості встановлення у кожній квартирі не менше двох приєднувальних пристроїв при одному кабельному вводі до квартири (якщо інше не обумовлено завданням на проектування).

6.49 Приєднувальні пристрої проводового мовлення у квартирах встановлюються у кожній кімнаті та кухні.

6.50 Вертикальне прокладання мереж зв'язку та сигналізації у житлових будинках, як правило, передбачається приховано в окремих трубах-стояках із влаштуванням згідно з [6] поверхових розподільних монтажних шаф систем зв'язку та сигналізації (окремих або суміщених з електрообладнанням).

6.51 Прокладання мереж зв'язку та сигналізації від поверхових розподільних шаф і вводи їх до квартир повинні виконуватися приховано.

Конструкції вводів повинні забезпечувати вільне прокладання, доповнення і заміни кабелів і проводів абонентських мереж.

6.52 Проектом необхідно передбачати заходи, що виключають несанкціоноване проникнення в монтажні розподільні шафи й інші споруди, приміщення або до обладнання мереж зв'язку та сигналізації.

6.53 Приймальне обладнання та мережі систем телебачення (у тому числі і супутникового) у будинках повинні забезпечувати колективне користування вказаними системами. Використання індивідуальних приймальних систем допускається в одноквартирних житлових будинках.

6.54 Антенні пристрої систем ефірного телебачення, супутникового зв'язку і телебачення повинні розташовуватися в тих місцях, де вони не погіршують архітектурного вигляду будинків. Як правило, розміщувати їх необхідно на даху будинків, з урахуванням додаткових механічних навантажень. Розміщення антенних пристроїв на фасадних стінах, балконах не допускається.

6.55 Блискавкозахист радіостояків ліній мережі проводового мовлення, щогл телеантен (у тому числі і супутникових) виконується згідно з [7], [8] і *ДБН В.2.5-38*.

Заходи щодо вирівнювання потенціалів металевих частин обладнання систем зв'язку та сигналізації згідно з *НПАОП 40.1-1.32* визначаються комплексно для всього електрообладнання будинків, а також інших металевих конструкцій.

6.56 Охоронною сигналізацією повинні обладнуватися приміщення протипожежної автоматики, електрощитові, венткамери протидимних установок, входи до технічних поверхів і виходи на покрівлю будинку, входи до машинного відділення ліфтів та ін. з виведенням сигналу на пульт чергового об'єднаної диспетчерської сигналізації або на пульт централізованого спостереження служби охорони.

Організаційно-технічні заходи щодо передавання сигналів охоронної сигналізації службам відомчої або державної охорони визначаються взаємопогодженим завданням на проектування.

6.57 Системи зв'язку та сигналізації нежитлових приміщень, що розташовуються у житлових будинках, слід виконувати згідно з ДБН В.2.2-9.

6.58 Вимоги щодо обладнання житлових будинків пристроями пожежної сигналізації викладені у [7.24](#).

7 ПОЖЕЖНА БЕЗПЕКА

7.1 При проектуванні житлових будинків слід виконувати вимоги, викладені в ДБН В.1.1-7, а також вимоги даного розділу.

7.2 Площа поверху (в межах протипожежного відсіку) залежно від ступеня вогнестійкості та поверховості будинків повинна бути не більшою за вказану в таблиці 2.

У житлових будинках I ступеня вогнестійкості міжсекційні ненесучі стіни в межах протипожежного відсіку і перегородки, що відокремлюють загальні коридори від інших приміщень, повинні мати межу вогнестійкості не менше EI 60. У житлових будинках II й III ступенів вогнестійкості зазначені стіни і перегородки повинні мати межу вогнестійкості EI 45.

Ступінь вогнестійкості житлових будинків для осіб похилого віку і сімей з інвалідами повинна бути не нижче II, за винятком індивідуальних і двоповерхових (включаючи мансардний поверх) зблокованих житлових будинків.

У житлових будинках IIIa й IVa ступенів вогнестійкості несучі елементи сталевого каркаса і його вузли усередині приміщень повинні бути захищені будівельними теплоізоляційними матеріалами, що забезпечують необхідну межу вогнестійкості.

Таблиця 2 – Нормована площа поверху залежно від ступеня вогнестійкості та поверховості будинків

Ступінь вогнестійкості будинку	Найбільша кількість поверхів	Найбільша площа поверху (в межах протипожежного відсіку), м ²
I	25	2200
II	10	2200
III	5	1800
IV, IIIб	1	1400
IV, IIIб	2	1000
V, IIIa, Iva	1	1000
V	2	800

7.3 Міжквартирні ненесучі стіни і перегородки у будинках I ступеня вогнестійкості повинні мати межу вогнестійкості EI 60, а у будинках II й III ступенів вогнестійкості – EI 45, групу за межею поширення вогню – MO. У будинках III ступеня вогнестійкості допускається передбачати міжквартирні перегородки групи M1.

Міжкімнатні (шафові, збірно-розбірні, із дверними прорізами і розсувні) перегородки в будинках усіх ступенів вогнестійкості допускається проектувати з горючих матеріалів.

7.4 У будинках I, II й III ступенів вогнестійкості для мансардного поверху слід приймати межу вогнестійкості несучих конструкцій і міжсекційних перегородок не менше REI 45 і EI 45 відповідно, а групу за межею поширення вогню – M0.

Матеріали, що застосовуються у покрівлі мансардного поверху, повинні мати показники пожежної небезпеки не вище ніж Г1 (для утеплювача), РП1, В1 (для поверхневих шарів конструкції покрівлі), а дерев'яні лати мансардного поверху повинні бути оброблені засобами вогнезахисту, які забезпечують I групу вогнезахисної ефективності згідно з ГОСТ 16363.

7.5 Межа вогнестійкості та група за межею поширення вогню для конструкцій галерей у галерейних будинках повинні відповідати значенням, прийнятим для

перекриттів.

7.6 Найбільші відстані від дверей квартир і кімнат гуртожитків до виходу у сходову клітку або назовні слід приймати за таблицею 3.

Таблиця 3 – Найбільша відстань від дверей квартир і кімнат гуртожитків до виходу у сходову клітку або назовні

Ступінь вогнестійкості будинку	Найбільша відстань від дверей квартири або кімнати у гуртожитку до виходу, м	
	у разі розташування між сходовими клітками або зовнішніми виходами	у разі виходу до тупикового коридору або на галерею
I	40	25
II	40	25
III	30	20
IIIб, IV	25	15
IIIа, IVа, V	20	10

Примітка. Відстань від дверей квартир або кімнати у гуртожитку до сходової клітки визначається по коридору від дверей виходу з квартири (дверей кімнати у гуртожитку) до дверей сходової клітки, а для сходових кліток типу III - до дверей виходу на повітряну зону цієї сходової клітки, для сходових кліток типу H4 - до дверей виходу в протипожежний тамбур-шлюз цієї сходової клітки

7.7 У житлових будинках коридорного типу і гуртожитках коридори слід розділяти протипожежними перегородками на ділянки, довжина яких встановлюється [ДБН В.2.2-5-67 \(СНиП 2.04.05\)](#), але не більше 30 м одна від одної та від торців коридорів. Типи протипожежних перегородок визначаються згідно з 5.26 [ДБН В.1.1-7](#).

7.8 У житлових будинках секційного типу I і II ступенів вогнестійкості умовною висотою до 9 м включно допускається влаштовувати сходові клітки типу СК2, що проектується згідно з 5.47 [ДБН В.1.1-7](#). При цьому, починаючи з другого поверху і вище, слід передбачати в кожній квартирі другий евакуаційний вихід згідно з [7.10, а\)](#) та [7.10, б\)](#) цих Норм, а також просвіт між маршами не менше 0,7 м або світлову шахту на всю висоту сходової клітки площею горизонтального перерізу не менше 2 м².

7.9 Двері сходових кліток (крім сходових кліток типу H4), тамбурів при сходових клітках типу H2 (див. [7.14](#)) і двері квартир, що виходять безпосередньо в

сходові клітки, повинні бути глухими або з армованим склом, обладнані пристроєм для самозачинення й ущільненнями в притулах.

7.10 У житлових будинках секційного типу з умовною висотою не більше ніж 26,5 м включно квартири можуть мати вихід в одну сходову клітку типу СК1.

З третього поверху і вище таких будинків слід проектувати другий евакуаційний вихід, за який може бути прийнятий:

а) вихід з балконів (лоджій) квартир або безпосередньо з квартир через двері на зовнішні металеві маршові сходи, які ведуть до позначки підлоги третього поверху і мають уклон не більший 80° , ширину маршів і площадок не менше 0,6 м, висоту огорожі не менше 1,2 м. Двері виходу на зазначені вище сходи повинні відповідати вимогам, які ставляться до вхідних дверей квартир (крім вимог до вогнестійкості дверей);

б) вихід з кожної квартири на площадку, що влаштовується уздовж зовнішньої стіни будинку з глухим простінком шириною не менше 1,2 м, між торцем площадки та прорізом, який виходить на площадку, або не менше 1,6 м між прорізами. Вихід із квартири або застелених балконів (лоджій) на таку площадку слід передбачати через двері. Площадка повинна бути шириною не менше 1,2 м, мати огорожу висотою не менше 1,2 м. На таких площадках допускається встановлювати зовнішні блоки кондиціонерів квартир;

в) вихід на сходи типу СЗ, що влаштовуються в торці коридору або в будь-якій його частині і веде до позначки підлоги другого поверху, минаючи сходово-ліфтовий вузол; при цьому в секціях з кількістю квартир на поверсі більше чотирьох необхідно влаштовувати у квартирах на три кімнати і більше вихід згідно з 7.10,6).

Примітка 1. Зазначені в 4.10, а) сходи і в 4.10, б) площадки не враховуються при визначенні загальної площі квартир згідно з додатком Б цих Норм.

Примітка 2. Зазначеними в 4.10,6) площадками можуть слугувати частини балконів, лоджій, терас без застелення.

7.11 У житлових будинках допускається влаштування квартир у двох і більше рівнях (поверхах). Для таких квартир допускається влаштування виходу в сходові клітки будинку через один поверх, який може бути організований на першому

(нижньому) або на другому рівні (поверсі) квартири. При цьому поверх, що не має безпосереднього виходу в сходову клітку будинку, повинен бути забезпечений евакуаційним виходом згідно з 7.10 цих Норм.

Допускається влаштування внутрішньоквартирних сходів із гвинтовими або забіжними сходами, при цьому ширина проступу в середині сходинок повинна бути не менше 0,18 м. Допускається передбачати внутрішньоквартирні сходи дерев'яними.

7.12 У житлових будинках коридорного і галерейного типу з умовною висотою до 26,5 м включно при загальній площі квартир на поверсі 500 м² і більше загальні коридори (галереї) повинні мати виходи не менше ніж на дві звичайні сходові клітки типу СК1.

При загальній площі квартир на поверсі менше 500 м² допускається вихід на одну звичайну сходову клітку типу СК1. При цьому в торцях коридору (галереї) слід передбачати виходи на зовнішні сходи типу С3.

При розміщенні сходової клітки типу СК1 у торці будинку допускається, при дотриманні вимог 7.6 цих Норм, влаштування одних сходів типу С3 у протилежному торці коридору (галереї).

У двоповерхових гуртожитках V і IIIб ступенів вогнестійкості сходи типу С3 повинні вести до позначки підлоги першого поверху.

Примітка. Загальна площа квартир на поверсі, що вказана у цьому пункті та пунктах 7.13, 7.14, може бути збільшена до 600 м² за умов кількості квартир на поверсі не більше чотирьох.

7.13 У житлових будинках з умовною висотою більше 26,5 м при загальній площі квартир на поверсі менше 500 м² квартири можуть мати вихід в одну незадимлювану сходову клітку типу Н1. При цьому в будинках секційного типу для усіх квартир і приміщень загального користування гуртожитків, розташованих на третьому поверсі і вище, слід передбачати другий евакуаційний вихід згідно з 7.10, а у будинках коридорного типу – додаткові виходи в торцях коридору на зовнішні сходи типу С3, що ведуть до позначки підлоги другого поверху.

При розміщенні незадимлюваної сходової клітки типу Н1 у торці коридору будинку допускається влаштування одних сходів типу С3 у протилежному торці

коридору при дотриманні вимог 7.6 цих Норм.

7.14 У житлових будинках з умовною висотою більше 26,5 м при загальній площі квартир на поверсі 500 м² і більше слід передбачати не менше двох незадимлюваних сходових кліток; не менше 50 % з них повинні бути типу Н1, решту сходових кліток допускається проектувати типів Н2 або Н4. Незадимлювані сходові клітки в межах першого поверху повинні мати виходи безпосередньо назовні.

Допускається влаштовувати вихід назовні з незадимлюваної сходової клітки типу Н1 через вестибюль, відокремлений від коридорів, що примикають до них, згідно з вимогами 5.32 і 5.44 ДБН В.1.1-7. При цьому сполучення сходової клітки з вестибюлем повинно влаштовуватися аналогічно до інших поверхів через повітряну зону. Допускається заповнення прорізу повітряної зони на першому поверсі металевими ґратами. Сполучення незадимлюваних сходових кліток типів Н2, Н4 з вестибюлем улаштовується згідно з вимогами 5.44 ДБН В.1.1-7.

На шляхах евакуації від дверей квартири до сходової клітки типу Н2 слід передбачати не менше двох (не рахуючи дверей із квартири) послідовно розташованих дверей. При цьому, при сходовій клітці Н2 слід передбачати тамбур. Двері тамбура виконуються згідно з 7.9 цих Норм.

7.15 Огорожі балконів і лоджій у будинках заввишки три поверхи і більше повинні виконуватися з негорючих матеріалів.

Не допускається влаштування ґрат і застосування балконів, лоджій і галерей, які використовуються як зовнішні повітряні зони при незадимлюваних сходових клітках типу Н1, і зовнішніх площадок, що влаштовуються згідно з 7.10, на вище зазначених балконах, лоджіях, галереях.

7.16 Видаляння диму з поповерхових коридорів у будинках з незадимлюваними сходовими клітками слід передбачати через спеціальні шахти з примусовою витяжкою і клапанами, що улаштовуються на кожному поверсі із розрахунку одна шахта на 30 м довжини коридору.

Для кожної шахти димовидаляння слід передбачати автономний вентилятор. Шахти димовидаляння повинні бути з негорючих матеріалів і мати межу вогнестійкості не менше REI 60 (для стін), EI 60 (для перегородок, які

встановлюються на перекриттях вогнестійкістю REI 60).

Примітка. У будинках секційного типу з умовною висотою до 26,5 м з коридорів завдовжки понад 12 м, не забезпечених природним освітленням за 9.5, слід передбачати видалення диму згідно з 7.16, 7.18.

7.17 У житлових будинках з незадимлюваними сходовими клітками для протидимного захисту в разі пожежі передбачають підпір зовнішнього повітря у шахти ліфтів, подаючи у верхню частину кожної шахти зовнішнє повітря в об'ємі, який належить розраховувати з урахуванням нормативної величини надлишкового тиску згідно з ДБН В.2.5-67 (СНиП 2.04.05).

Крім того, у будинках з протипожежними тамбур-шлюзами при ліфтах для транспортування пожежних підрозділів у разі пожежі слід забезпечувати підпір зовнішнього повітря у тамбур-шлюз поверху задимлення, а в будинках з незадимлюваними сходовими клітками типу Н2 – у верхню зону кожного відсіку цих сходових кліток. Повітря, яке забезпечує підпір, слід подавати каналами з межею вогнестійкості за 7.16 цих Норм.

7.18 Вентиляційні установки підпору повітря і димовидаляння повинні бути розташовані в окремих приміщеннях вентиляційних камер, відгороджених протипожежними перегородками 1-го типу та перекриттями 3-го типу.

7.19 Вимоги 7.12, 7.13, 7.16, 7.17 не поширюються на існуючі будинки заввишки 9 поверхів (10 поверхів будинків секційного типу для крупних і найкрупніших міст), що надбудовуються мансардним поверхом. При цьому мансардний поверх повинен бути забезпечений другим евакуаційним виходом згідно з вимогами 7.10.

7.20 У будинках заввишки три поверхи і більше виходи назовні з підвальних, цокольних поверхів і технічного підпілля не повинні сполучатися зі сходовими клітками житлової частини будинку, а мають улаштовуватися безпосередньо назовні. Виходи назовні з таких поверхів і технічного підпілля слід улаштовувати згідно з ДБН В.1.1-7. У будинках до п'яти поверхів включно ці виходи допускається влаштовувати через загальні сходові клітки житлової частини будинку з окремим виходом назовні, який відокремлюється від житлової частини сходової клітки суцільною протипожежною перегородкою 1-го типу на висоту одного поверху.

Технічні, підвальні і цокольні поверхи слід поділяти протипожежними перегородками 1-го типу на відсіки площею не більше 500 м² у несекційних житлових будинках, а у секційних – по секціях. У кожному відсіку або секції підвальних і цокольних поверхів повинно бути не менше двох вікон (люків) розміром 0,9 м × 1,2 м.

З технічних поверхів, розташованих у середній частині будинку, і технічних горещ слід передбачати виходи через загальні сходові клітки. Сполучення таких поверхів з незадимлюваними сходовими клітками типу Н1 слід влаштовувати через повітряну зону, типу Н2 – через протипожежні двері 2-го типу, типу Н4 – через протипожежний тамбур-шлюз 1-го типу.

7.21 У будинках I-II ступенів вогнестійкості (заввишки до п'яти поверхів включно), а також в будинках III і IV ступенів вогнестійкості у підвальних та цокольних поверхах допускається розміщувати господарські (позаквартирні) комори.

При цьому вищезазначені поверхи повинні бути відокремлені від житлових поверхів протипожежними перекриттями 2-го типу (в будинках I і II ступенів вогнестійкості), перекриттями 3-го типу (в будинках III і IV ступенів вогнестійкості), мати евакуаційні виходи та вікна згідно з ДБН В. 1.1-7, обладнані самостійним димовидалянням, пожежною сигналізацією з виведенням сигналу про її спрацювання на об'єднаний диспетчерський пульта.

Перегородки між господарськими коморами в межах протипожежних відсіків допускається проектувати з ненормованою межею вогнестійкості та групи за межею поширення вогню МО.

7.22 Приміщення громадського призначення, розташовані в житлових будинках (згідно з [5.49\(2.50\)](#) цих Норм), крім одноквартирних і зблокованих будинків, слід відокремлювати від приміщень житлової частини протипожежними перегородками 1-го типу і перекриттями 3-го типу без прорізів.

7.23 Кабельні лінії і системи електропроводки повинні відповідати вимогам ДБН В.2.5-23.

7.24 Необхідність обладнання приміщень житлових будинків автоматичними установками пожежної сигналізації і пожежогасіння визначається [додатком Г](#) цих Норм, системою оповіщення про пожежу та керування евакуацією людей –

згідно з ДБН В.1.1-7, [11].

Автоматичні установки пожежної сигналізації повинні формувати сигнали про пожежу на об'єднаний диспетчерський пульт і в приміщення чергового персоналу (консьєржа/консьєржки за його наявності). Імпульс на керування автоматичними установками пожежогасіння, димовидаляння, підпору повітря, а також на перевід ліфтів у режим "Пожежа" повинен формуватися при спрацюванні двох автоматичних пожежних сповіщувачів, які встановлені в одному приміщенні.

***Примітка.** Пошкодження кола виявлення або вилучення автоматичних пожежних сповіщувачів в окремому приміщенні не повинно впливати на виявлення пожежної тривоги в інших приміщеннях*

У будинках з умовною висотою понад 47 м сигнали від пожежних приймально-контрольних приладів автоматичних установок пожежної сигналізації слід виводити на пульт централізованого спостереження Державної пожежної охорони.

7.25 При визначенні кількості струменів і мінімальних витрат води для внутрішнього протипожежного водопостачання житлових будинків за загальну довжину позаквартирного коридору на поверсі приймають:

а) суму відстаней від дверей ліфтового холу (шахти ліфта) до дверей найбільш віддалених від ліфтового холу квартир, які виходять до коридору, – у будинках секційного типу з центрально розташованим сходово-ліфтовим вузлом;

б) відстань між дверима найбільш віддалених одна від одної квартир, які виходять до коридору, – у будинках коридорного типу;

в) відстань від дверей ліфтового холу (шахти ліфту) до дверей найбільш віддаленої від ліфтового холу квартири, яка виходить до коридору, – у будинках зі сходово-ліфтовим вузлом у торці коридору.

7.26 Сигнали на запускання пожежних насосів, відкривання засувки на обвідній лінії водомірного вузла повинні надходити від кнопок, які встановлені на кожному поверсі в шафах пожежних кранів, та автоматично від датчика положення пожежного крана у разі відкривання наполовину будь-якого з пожежних кранів. Також у шафах пожежних кранів слід передбачати кнопки дистанційного відкри-

вання поперхових клапанів димовидаляння та підпору повітря і включення вентиляторів проти-димного захисту.

Сигнали про положення кожного клапана димовидаляння та підпору повітря, включення вентиляторів димовидаляння та підпору повітря, пожежних насосів, положення засувки на обвідній лінії водомірного вузла слід передавати на об'єднаний диспетчерський пульт і до приміщення чергового персоналу (консьєржа/консьєржки за його наявності). На об'єднаний диспетчерський пульт і до приміщення чергового персоналу (за його наявності), як правило, передається сигнал про відчинення дверей шаф пожежних кранів із зазначенням номера під'їзду та поверху.

7.27 У квартирах житлових будинків-з умовною висотою понад 47 м слід передбачати внутрішньоквартирний пожежний кран-комплект, приєднаний до мережі господарсько-питного водопроводу будинку та обладнаний катушкою з пожежним рукавом завдовжки 15 м, діаметром 19 (або 25,33) мм із розпилювачем, що забезпечує можливість подання води у будь-яку точку квартири з урахуванням струменя води 3 м.

7.28 Приміщення сміттєзбірної камери повинно обладнуватися спринклерним пожежогасінням із розрахунковою витратою води 1,8 л/с. Трубопровід спринклерного пожежогасіння слід приєднувати до внутрішнього господарсько-питного водопроводу через запірний пристрій, опломбований у відкритому положенні, без встановлення контрольно-сигнального клапана.

7.29 Матеріали, що використовуються для теплової ізоляції трубопроводів опалення та водопостачання, а також для трубопроводів і повітроводів системи кондиціонування повітря, повинні мати показники пожежної небезпеки не вище ніж Г2, РП1.

7.30 Камін на твердому паливі допускається проектувати: у квартирі на останньому поверсі житлового будинку; на будь-якому рівні багаторівневої квартири, розміщеної останньою по висоті у будинку; на будь-якому рівні одноквартирного або зблокованого житлового будинку. При цьому димохід каміна повинен виконуватися автономним і проходити через приміщення цієї квартири.

Димохідні канали слід проектувати згідно з вимогами Ж.7 ДБН В.2.5-20.

Внутрішні поверхні димохідних каналів повинні бути гладенькими та щільними. Слід забезпечувати захист внутрішньої поверхні стінок димоходів (у тому числі теплогенераторів) від появи конденсату за рахунок виконання стінок димоходу вище перекриття верхнього поверху з порожнистої цегли товщиною не менше 120 мм; оголовка труби і місць її примикання до покрівлі – від атмосферних опадів; місць примикання димоходів і труби до перекриття та покрівлі – від загоряння.

Конструкція димоходів та камінів повинна відповідати вимогам [ДБН В.2.5-67](#), [ДБН В.2.5-20](#) і забезпечувати доступність для очищення та ремонту.

7.31 Допускається для одноквартирних житлових будинків застосування поквартирних генераторів тепла, варочних плит на твердому паливі, газових водонагрівачів та інших пристроїв з патрубками для відведення газів за умов приєднання до окремих для кожного приладу димоходів.

7.32 Не дозволяється встановлювати баки для палива у житлових кімнатах та кухнях. Ємкість бака в разі влаштування його в одному приміщенні з опалювальними приладами, які працюють на рідкому паливі, допускається не більше 130 л. При цьому бак для палива повинен розташовуватися на відстані не менше 2 м від приладів опалення.

Не допускається встановлювати бак навпроти пальника (форсунки) печі та влаштовувати тимчасові печі на рідкому паливі.

7.33 Забороняється виводити повітровідвідні (дихальні) труби баків для опалення всередину приміщення або у горищне приміщення.

7.34 Запас палива для індивідуального житлового будинку повинен зберігатися у підземному резервуарі місткістю не більше 1 м³.

8 БЕЗПЕКА ТА ДОСТУПНІСТЬ У ВИКОРИСТАННІ

8.1 Житловий будинок має бути запроектований, зведений та обладнаний таким чином, щоб попередити ризик отримання травм мешканцями при пересуванні всередині і біля будинку, при вході та виході з будинку, а також у разі користування його елементами та інженерним обладнанням.

8.2 Уклон і ширина маршів та пандусів, висота сходинок, ширина проступів, ширина сходових площадок, висота проходів по сходах, підвалу, експлуатованому горищу, а також розміри дверних прорізів повинні забезпечувати зручність та безпеку пересування, можливість переміщення предметів обладнання відповідних приміщень квартир і вбудованих у будинок приміщень громадського призначення. Мінімальну ширину і максимальний уклон сходових маршів слід приймати згідно з табл. 8.1.

Таблиця 8.1 – Мінімальна ширина і максимальний уклон сходових маршів

Найменування маршу	Мінімальна ширина, м	Максимальний уклон
Марші сходів, що ведуть на житлові поверхи будинків: секційних:		
двоповерхових	1,05...1,2	1 : 1,5
триповерхових і більше	1,2	1 : 1,75
коридорних, галерейних	1,2	1 : 1,75
Марші сходів, що ведуть у підвальні і цокольні поверхи, а також внутрішньоквартирних сходів	0,9	1 : 1,25
Примітка. Ширину маршу визначають відстанню між огорожею або між стіною і огорожею.		

Висота перепадів у рівні підлоги різних приміщень і просторів у будинку повинна бути безпечною. У необхідних випадках мають бути передбачені поручні та пандуси. Кількість підйомів в одному марші або на перепаді рівнів повинна бути не менше 3 і не більше 18. Застосування сходів з різною висотою і глибиною сходинок не допускається. У багаторівневих квартирах внутрішньоквартирні сходи допускається влаштовувати гвинтовими або із забіжними сходинками, при цьому ширина проступу у середині має бути не менше ніж 0,18 м.

8.3 Висота огорожі зовнішніх сходових маршів і площадок, балконів, лоджій, терас і у місцях небезпечних перепадів повинна бути не менше ніж 1,2 м. Сходові

марші і площадки внутрішніх сходів повинні мати огорожу з поручнями заввишки не менше ніж 0,9 м.

Огорожі повинні бути неперервними, обладнані поручнями і розраховані на сприйняття горизонтальних навантажень не менше ніж 0,3 кН/м.

8.4 Конструктивні рішення елементів житлового будинку (у тому числі розташування порожнин, способи герметизації місць пропуску трубопроводів через конструкції, влаштування вентиляційних отворів, розміщення теплової ізоляції тощо) мають передбачати захист від проникнення гризунів.

8.5 Інженерні системи будинку повинні бути запроектовані і змонтовані з урахуванням вимог щодо безпеки, які містяться в нормативних документах органів державного нагляду і вказівок інструкцій заводів-виробників обладнання.

8.6 У житловому будинку і на прибудинковій території мають бути передбачені заходи, направлені на зменшення ризиків кримінальних проявів і їх наслідків, заходи, що сприяють захисту мешканців житлового будинку і мінімізації можливої шкоди при виникненні протиправних дій. Ці заходи встановлюються у завданні на проектування згідно з ДСТУ-Н Б СЕН/TS 14383-3 та нормативними правовими актами місцевого самоврядування і можуть включати застосування вибухозахисних конструкцій, встановлення домофонів, відеоспостереження, кодових замків, систем охоронної сигналізації, захищених конструкцій віконних прорізів у перших, цокольних і верхніх поверхах, у приямках підвалів, а також вхідних дверей, дверей, які ведуть у підвал, на горище і, за необхідності, в інші приміщення.

Загальні системи безпеки (телевізійного контролю, охоронної сигналізації тощо) мають забезпечувати захист протипожежного обладнання від несанкціонованого доступу та вандалізму.

Заходи, направлені на зменшення ризиків кримінальних проявів, слід доповнювати на стадії експлуатації.

8.9 Якщо в проекті передбачено приміщення для консьєржки (чи приміщення охорони) його розміщення має забезпечувати візуальний огляд дверей, які ведуть з тамбура у вестибюль, а у разі відсутності вестибюля – огляд проходів до ліфтів і

сходової клітки. При приміщенні охорони повинен бути влаштований туалет, обладнаний унітазом і раковиною (умивальником). Вказане приміщення може бути без природного освітлення.

8.10 В окремих житлових будинках, які визначені за схемою розміщення споруд цивільної оборони, слід проектувати приміщення подвійного призначення згідно з вимогами ДБН В.2.2-5.

8.11 Блискавкозахист проектується згідно з вимогами ДСТУ Б В.2.5-38.

8.12 Приміщення технічних центрів кабельного телебачення повинні мати входи ззовні; приміщення електрощитової (в тому числі для обладнання зв'язку, АСУЕ, диспетчеризації і телебачення) повинно мати вхід безпосередньо ззовні або з поверхового позаквартирного коридору (холу); до місця встановлення телефонних розподільних шаф підхід має бути влаштований також з вказаного коридору.

8.13 Електрощитову, приміщення технічних центрів кабельного телебачення, місця для телефонних розподільчих шаф не слід розміщувати під приміщеннями з мокрими процесами (ванними, санвузлами тощо).

8.14 Проектування і монтаж електроустановок будинків повинно відповідати вимогам ПУЕ, НПАОП 40.1-1.32, ДБН В.2.2-27, ДБН В.2.5-56.

9 САНІТАРНО-ГІГІЄНІЧНІ ВИМОГИ (безпека життя та здоров'я)

9.1 Виконання санітарно-гігієнічних вимог при проектуванні житла здійснюється відповідно до умов фізико-географічного районування території України і включає у себе вимоги до інсоляції, природного освітлення, провітрювання, іонізації та мікроклімату приміщень житлових будинків, захисту їх від шуму, вібрації, електромагнітного і радіоактивного випромінювання згідно з СанПиН 2605, *ДБН В.2.5-28*, ДСП 201, ДСН 3.3.6.042, *СН 3077*, ДСН 3.3.6.037, *СН 42-128-4948*, *СН 1304*, *СН 2152*, ДСанПиН 3.3.2-007, *ДСанПиН 239*, СанПиН 42-121-4719, *СП 42-123-5777*, *СП 5781*, *ГН 2.2.6-166*, *ГОСТ 12.01.007*, [12], *ДГН 6.6.1-6.5.001*, *ДБН В.2.5-67*.

9.2 Тривалість інсоляції, що відповідає ДБН 360, повинна бути забезпечена: в одно-, дво- і трикімнатних квартирах - не менше ніж в одній кімнаті; у чотири- і п'ятикімнатних – не менше ніж у двох кімнатах; у шести- і більше кімнатних – не менше ніж у трьох кімнатах; в одно-, двокімнатних квартирах для осіб похилого віку – не менше ніж в одній з житлових кімнат. У гуртожитках повинні інсолюватися не менше 60 % житлових кімнат.

9.3 Літні приміщення житлових будинків не повинні погіршувати інсоляцію квартири. Проектування лоджій і балконів перед кімнатами, що є розрахунковими за умовами забезпечення в нормованої інсоляції квартири, необхідно супроводжувати розрахунками, які дають можливість перевірити інсоляційний режим кімнат згідно з ДСТУ-Н Б В.2.2-27. У випадках проектування балконів перед такими кімнатами їх рекомендується розташовувати зміщеними відносно вікон: у кімнатах східної і західної орієнтації – у північному напрямку, у кімнатах південної орієнтації – у будь-якому напрямку.

9.4 Природне освітлення повинні мати житлові кімнати, кухні, неканалізовані вбиральні, вхідні тамбури до будинків, сходові клітки і загальні коридори у житлових будинках коридорного типу, а також приміщення громадського призначення в гуртожитках і житлових будинках для осіб похилого віку і сімей з інвалідами. Відношення площі світлових прорізів житлових кімнат і кухонь до площі підлоги цих приміщень повинно бути в межах від 1:5,5 до 1:8. Для мансардних поверхів зі світловими прорізами в площині похилих огорожувальних конструкцій – не менше 1:10. Уточнення геометричних параметрів світлових прорізів слід провадити на підставі розрахунку коефіцієнта природної освітленості згідно з *ДБН В.2.5-28*.

Примітка 1. Допускається проектувати без природного освітлення:

- а) кухні-ніші за умови їх обладнання електроплитами і влаштування примусової витяжної вентиляції;
- б) позаквартирні поверхові коридори в будинках секційного типу з центрально розташованим сходово-ліфтовим вузлом;
- в) тамбури в одноквартирних і зблокованих житлових будинках, а також такі, що ведуть безпосередньо до квартири;
- г) внутрішньоквартирні сходи і сходові клітки одноквартирних і зблокованих будинків.

Примітка 2. Природне освітлення робочих приміщень для інвалідів, які слабо бачать, та працюють удома, проектується за спеціальним завданням.

9.5 У житлових будинках коридорного типу довжина загальних коридорів не повинна перевищувати в разі освітлення через світлові прорізи в зовнішніх стінах з одного торця – 24 м, з двох торців – 48 м. За більшої довжини коридорів необхідно передбачати додатково природне освітлення через світлові кармани. Відстань між двома світловими карманами повинна бути не більше 24 м, а між світловим карманом і світловим прорізом у кінці коридору – не більше 30 м. Ширина світлового кармана повинна бути не менше половини його глибини (без урахування ширини прилеглого коридору). Допускається освітлювати коридори довжиною до 12 м, розташовані по обох боках сходової клітки, другим світлом через двері, що ведуть до цієї сходової клітки, заklenі армованим склом. Коридори в будинках-інтернатах для осіб похилого віку і сімей з інвалідами повинні мати природне освітлення через вікна у зовнішніх стінах будинків при довжині коридору більше 10 м. Відстань між двома світловими карманами у таких будинках повинна бути не більше 16 м.

9.6 Приміщення, що мають природне освітлення, повинні бути забезпечені провітрюванням через стулки вікон, квартирки або інші пристрої відповідно до [6.23](#).

9.7 Допускається заklenня літніх приміщень при кухнях і житлових кімнатах за умови забезпечення в них нормованого коефіцієнта природного освітлення та повітрообміну квартир.

9.8 У будинках, що проектується для *II, IV, V кліматичних районах та ШБ кліматичному підрайоні*, квартири повинні бути забезпечені наскрізним або кутовим провітрюванням, допускається також вертикальне (через шахти) провітрювання. У секційних будинках, що проектується для *II кліматичного району та ШБ кліматичного підрайону*, допускається провітрювання однобічно розташованих одно- і двокімнатних квартир через бічні прорізи еркерів, ризалітів або інші позаквартирні провітрювані приміщення. У будинках коридорного типу допускається провітрювання одно- і двокімнатних квартир через загальні коридори довжиною не більше 24 м, які мають пряме природне освітлення і наскрізне або кутове провітрювання.

9.9 При проектуванні житлових будинків передбачають заходи стосовно шумовібропоглинання, які повинні задовольняти вимоги [ДБН В.1.1-31](#), [ДБН В.1.2-10](#) щодо житлових приміщень.

У випадку розміщення житлових будинків на міських магістральних вулицях вони повинні передбачатися шумозахисними, з розташуванням квартир або спальних кімнат у бік, протилежний до магістралі. У таких будинках допускається орієнтація на сторону шуму однієї загальної кімнати в квартирах з кількістю житлових кімнат три і більше.

У зазначених кімнатах слід передбачати конструктивно-технічні засоби шумозахисту, які знижують у режимі провітрювання рівень проникаючого шуму до нормативних значень.

Допустимі рівні шуму, що створюються у приміщеннях будинків системами вентиляції й іншим інженерно-технічним обладнанням (ліфти, насоси, електродвигуни, трансформатори тощо), слід приймати на 5 дБА нижче (поправка мінус 5 дБА) відповідних гігієнічних нормативів.

9.10 При розміщенні нового будівництва в існуючій забудові або реконструкції будинків слід забезпечити дотримання вимог чинних нормативних документів щодо *організації прибудинкової території* інсоляції, природного освітлення *забруднення атмосферного повітря* і захисту від шуму для навколишніх будинків. Ця умова є обов'язковою і в разі зміни габаритів існуючого будинку.

9.11 При проектуванні елементів конструкцій, їх з'єднань, а також вентиляційних ґрат слід забезпечувати умови щодо захисту приміщень квартир від проникнення паразитуючих тварин і комах.

9.12 *Будівельні та опоряджувальні матеріали, у тому числі матеріали, які використовуються для виготовлення вбудованих меблів, систем гарячого і холодного водопостачання, опалення, вентиляції, кондиціонування, застосовувані у житлових будинках, повинні мати висновок державної санітарно-епідеміологічної експертизи МОЗ України та інші необхідні підтвердження на їх застосування. Використання будівельних та опоряджувальних матеріалів, що не пройшли випробування на токсичність продуктів горіння згідно з ГОСТ 12.1.044 та [13], не допускається.*

9.13 Будинки повинні бути захищені від іонізуючого випромінювання радіонуклідів згідно з вимогами розділу 8 НРБУ із урахуванням ДБН В.1.4-1.01 і ДБН В.1.4-2.01.

9.14 Ефективна питома активність природних радіонуклідів у матеріалах, використовуваних у житлових будинках, що споруджуються та реконструюються, не повинна перевищувати 370 Бк/кг.

Середньорічна еквівалентна рівноважна об'ємна активність радону-222 у повітрі приміщень житлових будинків, що споруджуються і реконструюються, не повинна перевищувати 50 Бк/м³, а у будинках, що експлуатуються, – 100 Бк/м³.

Потужність поглинутої в повітрі дози (ППД) гамма-випромінювання в приміщеннях житлових будинків, що вводяться в експлуатацію, не повинна перевищувати 73 пГр/с (30 мкР/год), а в тих, що експлуатуються, – 122 пГр/с (50 мкР/год.).

9.15 Концентрація шкідливих хімічних речовин в повітрі житлових приміщень не повинна перевищувати величин, які регламентовані ДСП 201.

10 ДОВГОВІЧНІСТЬ І РЕМОНТОПРИДАТНІСТЬ

10.1 Несучі конструкції будинку повинні зберігати свої якості згідно з вимогами нормативних документів (ДБН В.1.2-2, ДБН В.1.2-6, ДБН В.1.2-8, ДБН В.1.2-9, ДБН В.1.2-14) протягом передбаченого терміну служби (експлуатації), який може бути встановлений у завданні на проектування.

10.2 Несучі конструкції будинку, якими визначається його міцність і стійкість, а також термін служби будинку у цілому, повинні зберігати свої якості в допустимих межах з урахуванням вимог ДБН В.1.2-14, норм на будівельні конструкції з відповідних матеріалів (ДБН В.2.6-98, ДБН В.2.6-162, ДБН В.2.6-163 та ін.).

10.3 Елементи, деталі, обладнання з термінами служби меншими, ніж передбачений термін служби (експлуатації) будинку, мають бути замінені відповідно до встановленого в проекті міжремонтними періодами і з урахуванням вимог завдання на проектування. рішення про застосування менш або більш довговічних елементів,

матеріалів або обладнання при відповідному збільшенні або зменшенні міжремонтних періодів встановлюється техніко-економічними розрахунками.

При цьому, матеріали, конструкції та технологію будівельних робіт слід обирати з урахуванням забезпечення мінімальних подальших витрат на ремонт, технічне обслуговування та експлуатацію.

10.4 Конструкції і деталі повинні бути виконані з матеріалів, що відзначаються стійкістю до можливого впливу вологи, низьких температур, агресивного середовища, біологічних та інших несприятливих факторів згідно з ДБН В.1.2-9, ДСТУ Б В.2.6-145.

В необхідних випадках мають бути прийняті відповідні заходи від проникнення дощових, талих, ґрунтових вод у товщу несучих і огорожувальних конструкцій будинку, а також утворення недопустимої кількості конденсаційної вологи в зовнішніх огорожувальних конструкціях шляхом достатньої герметизації конструкцій або влаштування вентиляції закритих просторів і повітряних прошарків. Мають застосовуватися необхідні захисні суміші та покриття відповідно до чинних нормативів.

10.5 Стикові з'єднання збірних елементів і шаруваті конструкції мають бути розраховані на сприйняття температурно-вологісних деформацій та зусиль, що виникають при нерівномірному осіданні основ і при інших експлуатаційних впливах (діях). Ущільнюючі та герметизуючі матеріали, що застосовуються у стиках, повинні зберігати пружні та адгезійні властивості при впливі мінусових (від'ємних) температур і вологи, а також бути стійкими до ультрафіолетових променів. Герметизуючі матеріали мають бути сумісними з матеріалами захисних і захисно-декоративних покриттів конструкцій у місцях їх з'єднань (спряжень).

10.6 Повинна бути забезпечена можливість доступу до обладнання, арматури та приладам інженерних систем будинку і їх з'єднань для огляду, технічного обслуговування, ремонту та заміни.

Обладнання і трубопроводи мають бути закріплені на будівельних конструкціях будинку таким чином, щоб їх працездатність не порушувалася у разі можливих переміщень конструкцій.

10.7 При будівництві будинків у районах зі складними геологічними умовами, районах, що зазнають сейсмічних впливів, підробки, просідання та іншим переміщенням ґрунту, включаючи морозне видимання (здимання), вводи інженерних комунікацій повинні виконуватися з урахуванням необхідності компенсації можливих деформацій основи згідно з вимогами, встановленими нормами щодо інженерних мереж.

11 ВИМОГИ ДО ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ

11.1 *Енергоефективність житлових будинків повинна відповідати вимогам ДСТУ Б EN ISO 13790.*

Огороджувальні конструкції будинку слід проектувати так, щоб розрахункові значення величин опору теплопередачі, визначені з урахуванням теплопровідних включень, були не менше нормативних значень, встановлених *ДБН В.2.6-31, ДБН В.2.6-33.*

11.2 Площі вікон житлових приміщень і кухонь не повинні перевищувати значень, встановлених у 9.4. Конструкції вікон мають відповідати вимогам щодо опору теплопередачі та повітропроникності, встановлених *ДБН В.2.6-31, ДСТУ Б В.2.6-45, ДСТУ Б В.2.6-47, ДСТУ Б В.2.6-90.*

11.3 Величини теплової потужності системи опалення та річного теплоспоживання системами опалення будинку, віднесені до одного квадратного метра загальної площі, не повинні перевищувати контрольних показників, встановлених *ДБН В.2.5-67.*

11.4 Системи теплоспоживання будинків, що керуються із теплових пунктів, повинні проектуватися з пристроями для автоматичного регулювання теплової потужності. Індивідуальні регулятори теплової потужності слід передбачати біля кожного калорифера систем припливної вентиляції вбудованих нежитлових приміщень. Індивідуальні регулятори біля опалювальних приладів необхідно встановлювати згідно з вимогами 6.27.

11.5 Системи опалення вбудованих у житлові будинки гаражів повинні проектуватися з пристроями, які автоматично перекривають потік теплоносія за температури зовнішнього повітря 2 °С і вище.

11.6 Припливні вентиляційні системи вбудованих нежитлових приміщень, обладнаних витяжною вентиляцією з механічним спонуканням, проектують із утилізаторами теплоти витяжного повітря. Проектування без утилізаторів допускається за відповідного обґрунтування. *Утилізатори теплоти вентиляційного повітря слід проектувати згідно з вимогами ДБН В.2.5-67.*

Встановлення дефлекторів на викиді витяжних систем не допускається.

11.7 Холодильні машини будинків з центральною системою кондиціонування повітря проектують, як правило, з пристроями, що забезпечують відведення теплоти конденсації холодильного агента до системи гарячого водопостачання.

11.8 У будинках з кондиціонуванням повітря при обґрунтуванні слід застосовувати системи теплоспоживання, що використовують відновлювальні джерела енергії, у тому числі енергію навколишнього середовища, перетворену в теплових насосах.

11.9 Підвищувальні насоси систем водопостачання житлових будинків повинні проектуватися з автоматикою, що забезпечує зменшення споживання електроенергії при скороченні споживання води.

11.10 За тиску води на вводі водопроводу до будинку, який перевищує потрібний проектний напір більше ніж на 0,1 МПа, необхідно встановлювати на вводі регулятори тиску "після себе".

11.11 Водопідігрівачі гарячого водопостачання вбудованих нежитлових приміщень повинні проектуватися з пристроями, що автоматично перекривають потік теплоносія у години неробочого часу.

11.12. Житлові будинки та вбудовані в них громадські приміщення слід проектувати класом енергоефективності не нижче «С» згідно з ДБН В.2.6-31.

11.13. Інженерні системи житлового будинку та вбудованих в нього громадських приміщень слід проектувати з класом енергоефективності не нижче «С» згідно з ДСТУ Б EN 15232. Рекомендується проектувати інженерні системи вищого класу енергоефективності, ніж клас енергоефективності житлового будинку та вбудованих у нього громадських приміщень.

ДОДАТОК А

(обов'язковий)

ПРОЕКТУВАННЯ ВИСОТНИХ ЖИТЛОВИХ БУДИНКІВ

А.1 ЗАГАЛЬНІ ВКАЗІВКИ

А.1.1 Для висотних житлових будинків на стадії передпроектних досліджень і розроблень виконується містобудівне обґрунтування згідно з ДБН Б.1.1-4. Містобудівне обґрунтування повинно включати прогнозу оцінку можливих змін ґрунтових і гідрогеологічних умов та аеродинамічних показників у зоні нового будівництва та існуючої забудови, а також взаємовпливу висотного будинку з існуючою забудовою, наземною та підземною транспортною й інженерною інфраструктурами.

А.1.2 Вибір ділянки будівництва для висотних будинків необхідно здійснювати із врахуванням безпеки польотів повітряних суден та роботи радіотехнічного обладнання на приаеродромних територіях на території України. Розташування та висота будинків повинні бути узгоджені зі службами, які відповідають за повітряний рух на території України, в тому числі Украерорухом, Міноборони та Державним органом із регулювання діяльності цивільної авіації України. Розташування висотних будинків на приаеродромних територіях необхідно погодити також з підприємствами, установами та організаціями, яким підпорядковані ці аеродроми.

А.1.3 Для висотних будинків встановлюється тристадійне проектування згідно з вимогами ДБН А.2.2-3 та положеннями цього документа. За завданням замовника на різних стадіях проектування і будівництва можуть виконуватися науково-дослідні і дослідно-конструкторські роботи, перелік яких із обґрунтуванням необхідності їх виконання визначається у проектній документації на стадії "П".

А.1.4 На стадії "Проект" виконуються перевірочні розрахунки висотного будинку як конструктивної системи "ґрунтова основа – фундамент – споруда" з наданням результатів до комплексної державної експертизи.

A.1.5 Для висотних будинків, які належать до споруд із першим (підвищеним) рівнем відповідальності, при проектуванні застосовується коефіцієнт надійності за рівнем відповідальності згідно з ДБН В.1.2-14.

A.1.6 Висотний будинок необхідно облаштувати системою світломаркування відповідно до чинних авіаційних правил. Обладнання системою світломаркування висотного будинку виконується згідно зі стандартом [14] (ІКАО ст. 6.3 додатка № 14 до Конвенції про міжнародну цивільну авіацію від 07.12.1994 р.).

A.1.7 Висотні будинки необхідно оснащувати автоматизованими системами моніторингу та управління (АСМУ). При розробленні завдання на проектування і в процесі проектування повинні бути враховані вимоги АСМУ, в тому числі щодо відповідності комплексів автоматизації інженерних систем, визначення рівня АСМУ, на якому будуть інтегровані до АСМУ системи безпеки та вимоги до організаційно-розпорядчих заходів згідно з ДСТУ-Н Б В.2.5-37.

A.2 АРХІТЕКТУРНО-ПЛАНУВАЛЬНІ ТА КОНСТРУКТИВНІ РІШЕННЯ

A.2.1 Вимоги до вибору і планування ділянки будівництва

A.2.1.1 Вибір ділянки для будівництва висотного будинку здійснюється на основі висновків містобудівного обґрунтування із врахуванням результатів додаткових досліджень і розроблень, у тому числі:

- візуально-ландшафтного аналізу розташування висотного будинку із врахуванням об'ємно-просторового сприйняття його в даному районі забудови та на прилеглих територіях;

- аналізу можливості виникнення геологічного ризику та результатів розроблення прогнозної оцінки змін геологічного середовища, інженерно-геологічних та гідрогеологічних умов під впливом очікуваних навантажень від висотного будинку на ділянці будівництва і прилеглий території;

- аналізу впливу нового будівництва на технічний стан конструкцій та інженерних мереж існуючих будинків і споруд та об'єктів благоустрою,

розташованих на прилеглий території;

- розрахунків перевізної спроможності міської транспортної та потужностей інженерної інфраструктур з урахуванням додаткових навантажень від висотного будинку;

- світлокліматичних розрахунків рівня інсоляції та природного освітлення для висотного будинку і оточуючої забудови на відповідність чинним нормам;

- розрахунків очікуваних рівнів звуків та звукових тисків;

- розрахунків забезпеченості населення озелененими територіями загального користування та об'єктами громадського призначення в межах запроєктованих функціонально-планувальних утворень на територіях, що прилягають до ділянки будівництва висотного будинку;

- оцінювання мікрокліматичних показників навколишнього повітряного середовища, концентрації забруднюючих речовин, рівня зовнішнього шуму та вібрації;

- впливу аеродинамічних показників у зоні висотного будівництва (швидкості і напрямку вітрових потоків, зон турбулентності, вітрового підпору, розріджених зон тощо) на функціонування систем вентиляції і опалення існуючих будинків, відведення продуктів згоряння газу, особливо в будинках, обладнаних автономними проточними водонагрівачами (колонками, котлами тощо);

- аналізу взаємовпливу висотного будинку і повітряних транспортних суден у районах розташування аеропортів і аеродромів, об'єктів наземної інфраструктури, радіотехнічних засобів управління повітряним рухом, радіонавігацією, посадкою, зв'язком та метеозабезпеченням, в тому числі з урахуванням взаємовпливу авіаційного шуму на висотний будинок та висотного будинку на маневрування повітряних суден на приаеродромних територіях.

A.2.1.2 Розташування висотних будинків у зонах обмеження житлової забудови вирішується на основі висновків санітарно-епідеміологічної експертизи.

A.2.1.3 Для забезпечення під'їзду та кругового руху пожежної техніки біля висотного будинку необхідно передбачати кругові проїзди.

У разі неможливості виконання даного пункту необхідно розробляти схему під'їзду та розташування пожежної техніки на прилеглий до висотного будинку території у складі проектної документації з погодженням її з органами державного пожежного нагляду.

A.2.1.4 Планування ділянки будівництва повинно забезпечувати можливість роздільної експлуатації різних функціональних частин висотного будинку. Територію, яка відноситься до житлової частини висотного будинку включно з під'їздами та входами, рекомендується проектувати відокремленою, що визначається у завданні на проектування.

A.2.1.5 Не рекомендується розташування висотних будинків на відстані менше 100 м від джерел вібрації та шуму (метрополітену, залізничного або інших швидкісних видів транспорту тощо). При розташуванні висотних будинків на відстані менше 100 м від зазначених джерел вібрації та шуму необхідно виконувати спеціальне обґрунтування згідно з ДБН 360 і ДБН В.2.3-7 із врахуванням санітарних норм згідно з ДСП 173, інших чинників ("баражного ефекту", віброповзучості ґрунтової основи тощо) та погодженням із міською службою метрополітену за участю проектної організації-розробника проекту тунельних споруд та будівель у зоні впливу будівництва висотного будинку.

A.2.2 Об'ємно-планувальні рішення

A.2.2.1 Загальна структура, перелік та площі функціональних елементів, поверховість, висота будинку та кількість підземних поверхів визначається у завданні на проектування з урахуванням вимог ДБН В.1.1-7 та положень цього документа.

A.2.2.2 Висотні будинки стосовно пожежної безпеки необхідно поділяти на протипожежні відсіки згідно з [A.3.2](#) цього додатка.

Висота протипожежних відсіків не повинна перевищувати 50 м. Висота технічних поверхів визначається із врахуванням конструктивних, технічних, протипожежних та санітарно-епідеміологічних вимог.

A.2.2.3 При розробленні об'ємно-планувальних рішень необхідно передбачати влаштування не менше двох евакуаційних виходів (сходових кліток)

згідно з вимогами [А.3.4.3](#) цього додатка. Тип та кількість сходових кліток визначається розрахунком у проектній документації за погодженням з органами державного пожежного нагляду. У висотних будинках слід передбачати службові приміщення для центрального пункту управління висотним будинком (ЦПУБ) або диспетчерської, охорони будинку, пожежного поста, служби експлуатації і моніторингу стану основних несучих конструкцій і інженерних систем тощо. Перелік, площі та вимоги до розміщення службових приміщень, можливість їх блокування або сумісного розташування визначається у завданні на проектування та проектній документації із врахуванням технологічних, санітарно-епідеміологічних та протипожежних вимог, а також технічних умов на проектування відповідних служб, що експлуатують інженерні мережі.

А.2.2.4 Службові приміщення рекомендується розташовувати ближче до головного входу висотного будинку на першому або на цокольному поверхах із виходом до вестибюлю або безпосередньо на вулицю та із забезпеченням їх захисту від несанкціонованого доступу.

А.2.2.5 Службові приміщення з довготривалим (цілодобовим) перебуванням людей повинні мати природне освітлення та індивідуальний санітарний вузол.

А.2.2.6 Приміщення громадського призначення допускається розташовувати на першому, другому, третьому та цокольному поверхах житлових будинків згідно з [5.49](#) цих Норм. Розміщення громадських приміщень на інших поверхах визначається у завданні на проектування за дотримання всіх санітарно-епідеміологічних та протипожежних норм і погоджується з органами державного санітарно-епідеміологічного та пожежного нагляду.

А.2.2.7 Рекреаційні та літні приміщення висотного будинку, розташовані вище 73,5 м, повинні бути зашкленними та мати відповідні огорожі для безпеки і зменшення психологічного дискомфорту – висотобоязні людей.

А.2.2.8 При суцільному зашкленні фасадів рекомендується із внутрішньої сторони передбачати конструктивні заходи (огорожі) до рівня 1,2 м від підлоги з метою забезпечення безпеки людей та зменшення психологічного дискомфорту – висотобоязні людей.

A.2.2.9 Вікна в приміщеннях висотного будинку, які розміщуються вище 73,5 м, з метою безпеки повинні бути виконані з фіксаторами, що дозволяють регулювати кут відкриття стулкових елементів, та з посиленими завісами, розрахованими на високошвидкісний напір вітру. Відчинятися повинні всі стулки вікон усередину приміщень.

A.2.2.10 У висотному будинку необхідно передбачати засоби для ремонту і очищення фасадів та елементів їх застосування.

A.3 ПОЖЕЖНА БЕЗПЕКА

A.3.1 Проектування висотних будинків необхідно виконувати у відповідності з вимогами пожежної безпеки згідно з ДБН В.1.1-7, іншими чинними нормативними документами з питань пожежної безпеки та положеннями цих Норм.

A.3.2 Приміщення різного призначення (житлового, громадського) слід відокремлювати між собою глухими протипожежними стінами та перекриттями згідно з таблицею A.3.1 або технічним поверхом, виділеним протипожежними перекриттями 1-го типу.

Таблиця A.3.1 – Межі вогнестійкості будівельних конструкцій

№ з/п	Найменування конструкцій	Мінімальна межа вогнестійкості, хв, за ознакою втрати		
		несучої здатності, R	цілісності, E	теплоізоляційної здатності, I
1	2	3	4	5
1	Несучі стіни			
1.1	Зовнішні	180	60	Н.н
1.2	Внутрішні	180	За п.5 таблиці	За п.5 таблиці
1.3	Протипожежні	180	180	180
2	Колони	180	Н.н	Н.н
3	Самонесучі стіни			
3.1	Зовнішні	90	60	Н.н
3.2	Внутрішні	90	За п.5 таблиці	За п.5 таблиці
3.3	Протипожежні	180	180	180
4	Зовнішні ненесучі стіни	Н.н	60	Н.н
5	Внутрішні ненесучі стіни (перегородки)			
5.1	Між готельними номерами, офісами тощо	Н.н	60	60
5.2	Які відокремлюють приміщення від атриуму; між коридорами та номерами готелів, офісами тощо	Н.н	60	60
5.3	Які відокремлюють приміщення для аварійного генератора та дизельних електростанцій	Н.н	180	180
5.4	Які відокремлюють торгові зали площею понад 2000 м ² та інші приміщення зального типу з одночасним перебуванням більше 500 осіб	Н.н	180	180

Кінець таблиці А.3.1

1	2	3	4	5
5.5	Які відокремлюють квартири (апартаменти) одна від одної, а також квартири від інших приміщень і коридорів	Н.н	120	120
5.6	Які відокремлюють ліфтові холи	Н.н	60	60
5.7	Які відокремлюють ліфтові холи та тамбури ліфтів для транспортування пожежних підрозділів	Н.н	120	120
5.8	Які відокремлюють вбудовану лазню сухого жару від інших приміщень	Н.н	60	60
5.9	Які відокремлюють приміщення підприємств побутового обслуговування площею понад 300 м ² , де застосовуються легкозаймисті речовини	Н.н	60	60
5.10	Які відокремлюють приміщення для книгосховищ, архівів тощо	Н.н	180	180
5.11	Які відокремлюють приміщення трансформаторних підстанцій	Н.н	60	60
6	Стіни сходових кліток			
6.1	Внутрішні	180	180	180
6.2	Зовнішні (є частиною зовнішньої стіни будинку)	180	60	Н.н
7	Елементи сходових кліток (площадки, марші, косоури, балки)	90	Н.н	Н.н
8	Елементи перекриттів			
8.1	Міжповерхових та горищних: - балки, ригелі, рами, ферми; - плити та настили	180 120	Н.н 120	Н.н 120
8.2	Міжповерхових та горищних над та під приміщеннями за пп. 5.3 та 5.4 таблиці: - балки, ригелі, рами, ферми; - плити та настили	180 180	Н.н 180	Н.н. 180
8.3	Протипожежних	180	180	180
9	Елементи покриттів			
9.1	Які використовують для евакуації та рятування людей, а також розміщення майданчика для вертольоту або рятувальної кабіни на покрівлі: - балки, ригелі, рами, ферми; - плити та настили	180 120	Н.н. 120	Н.н. 120
9.2	Інші: - балки, ригелі, рами, ферми; - плити та настили	30 30	Н.н 30	Н.н. Н.н.
10	Вітрові зв'язки	Як для балок, ригелів, рам, ферм за пп. 8 та 9 таблиці		
11	Конструкції шахт (каналів, коробів)			
11.1	Ліфтові та комунікаційні, які не перетинають меж протипожежного відсіку	120	120	120
11.2	Ліфтові, які перетинають межі протипожежних відсіків та шахти ліфтів для транспортування пожежних підрозділів	180	180	180
11.3	Комунікаційні, які перетинають межі протипожежних відсіків	180	180	180
Примітка. Н.н. - не нормується				

А.3.3 Кількість незадимлюваних сходових кліток слід приймати згідно з розрахунком. При цьому у висотному будинку, а в секційному будинку – у кожній секції слід передбачати не менше двох незадимлюваних сходових кліток типів Н1 або Н4. Кількість сходових кліток типу Н1 повинна бути не менше 50 % від

загальної кількості незадимлюваних сходових кліток будинку (секції будинку). В обґрунтованих та погоджених з органами державного пожежного нагляду випадках допускається передбачати дві незадимлювальні сходові клітки типу Н4, які розташовані в одному об'єкті (ядрі жорсткості) будинку. Виходи з таких сходових кліток типу Н4 на рівні першого поверху повинні бути у вестибюлі, холи, що ведуть назовні будинку, а виходи зі сходових кліток типу Н1 повинні бути безпосередньо назовні. При цьому ширину проходів слід передбачати з урахуванням безперешкодного транспортування людини на носилках.

Підпір повітря до сходової клітки типу Н4 повинен бути в межах від 40 Па до 50 Па включно, а до її тамбур-шлюзів - в межах від 20 до 30 Па включно. Для скидання надлишкового тиску, що перевищує встановлені значення, в об'ємах сходових кліток типу Н4 та їх тамбур-шлюзах слід передбачати встановлення аварійних клапанів.

А.3.4 З усіх незадимлюваних сходових кліток висотних будинків слід влаштовувати виходи на покриття будинку по сходових маршах через протипожежні двері 1-го типу. Двері повинні бути обладнані кодовим замком, який **відмикається** у разі спрацювання установок пожежної автоматики.

Сигнал про стан дверей (відчинених або зачинених) необхідно виводити до пожежного поста (ЦПКБ, диспетчерської).

Відстань від вхідних дверей квартир до найближчого евакуаційного виходу (виходу до зовнішньої повітряної зони сходової клітки типу Н1 або виходу до тамбур-шлюзу сходової клітки типу Н4) повинна бути не більше 12 м.

Для **приміщень громадського призначення** відстань по коридору між евакуаційними виходами поверху повинна бути не більше 40 м, а від крайньої тупикової частини коридору – не більше 10 м.

А.3.5 У разі наявності у висотному будинку на шляхах евакуації розсувних (оберткових) дверей поряд з ними необхідно влаштовувати двостулкові двері, які відчиняються за напрямком евакуації і відповідають вимогам ДБН В.1.1-7 до евакуаційних виходів.

A.3.6 Руйнування окремих несучих конструкцій висотного будинку, в тому числі при втраті вогнестійкості під час пожежі, терористичних дій та інших надзвичайних ситуацій не повинно призвести до прогресуючого обвалення висотного будинку протягом визначеного часу евакуації.

Стіни сходових кліток повинні бути запроектовані так, щоб руйнування суміжних будівельних конструкцій не привело до руйнування сходових кліток.

У приміщенні пожежного поста при використанні диспетчеризації та управління СПЗ необхідно передбачати звукову (загальний сигнал) та світлову сигналізацію про:

- виникнення пожежі (із зазначенням поверхів та в разі наявності технічної можливості – деталізації місця виникнення пожежі);
- пуск насосів (із зазначенням насосів);
- спрацювання системи пожежогасіння і проходження води (іншої вогнегасної речовини) до приміщень, які захищаються;
- відключення автоматичного пуску насосів (із зазначенням насосів);
- несправність автоматичних систем пожежогасіння;
- зникнення напруги на вводах електропостачання;
- падіння тиску повітря в імпульсному пристрої;
- заклинювання засувки з електроприводом (загальний сигнал);
- аварійний рівень у пожежному резервуарі (за його наявності), у дренажному приямку (загальний сигнал);
- стан засувки з електроприводом ("відкрито", "закрито");
- положення вентилів пожежних кранів (кран-комплектів);
- відчинення дверей шаф пожежних кранів;
- відчинення дверей до приміщення насосної станції пожежогасіння;
- відключення аварійного освітлення;
- стан дверей, що ведуть на покрівлю висотного будинку ("відкрито", "закрито") та їх замків ("заблоковано", "розблоковано");
- місцезнаходження та режими роботи ліфтів, у тому числі ліфтів для транспортування пожежних підрозділів;

- іншу інформацію щодо СПЗ та систем і обладнання, що не входять до складу СПЗ, але пов'язані із забезпеченням безпеки людей згідно з вимогами чинних нормативних документів у сфері пожежної безпеки.

A.3.7 У кожній квартирі повинен передбачатись пожежний кран-комплект, приєднаний до мережі господарсько-питного водопроводу будинку та обладнаний котушкою з пожежним рукавом завдовжки не менше 15 м, діаметром 19 мм (або 25 мм, 33 мм) із розпилувачем, що забезпечує можливість подання води у будь-яку точку квартири з урахуванням струменя води 3 м.

A.3.8 На балконах (лоджіях) при незадимлюваних сходових клітках типу Н1 слід передбачати сухотруби діаметром 80 мм зі спареними пожежними кранами на кожному поверсі, які обладнані на рівні 1-го поверху виведеними назовні патрубками для підключення насосів високого тиску пожежних автомобілів.

A.4 ІНЖЕНЕРНЕ ОБЛАДНАННЯ БУДИНКІВ

A.4.1 Ліфти

A.4.1.1 Кількість користувачів ліфтами визначається виходячи з розміру корисної площі житлових будинків, яку вони займають на поверсі, і проектується із розрахунку 1,3-3,2 людини/квартиру (залежно від розміру квартири).

Необхідна площа кабін визначається залежно від кількості людей, які повинні бути перевезені для досягнення необхідної підйомної потужності при середньому часі очікування за круговий рейс. Орієнтовно ця величина приймається 80 % площі підлоги кабіни.

Рекомендується влаштовувати не менше одного ліфта для перевезення пасажирів у колясках. Цей ліфт повинен відповідати всім вимогам до такого типу ліфтів і мати позначення "Доступний для колясок".

A.4.1.2 Нижні поверхи висотних будинків, які мають автостоянки, технічні та громадські приміщення (у тому числі кінотеатри, виставкові зали, басейни, торговельні та інші приміщення) повинні бути забезпечені групами пасажирських і вантажних ліфтів, а також ліфтами для маломобільних груп населення. Ліфти для

транспортування пожежних підрозділів, які обслуговують наземну частину висотного будинку, можуть також обслуговувати до двох поверхів його підземної частини, яка включає цокольний поверх. При цьому зазначені ліфти повинні відповідати вимогам НАПБ Б.01.007.

За умови трьох і більше поверхів, включаючи і цокольний поверх підземної частини висотного будинку, необхідно влаштовувати окремі ліфти для транспортування пожежних підрозділів, які будуть мати зупинки на цих поверхах при русі з основного (посадочного) поверху. Ці ліфти не повинні сполучатися з висотною частиною будинку.

А.4.2 Сміттєвидалення

А.4.2.1 Відстань від дверей квартири висотного житлового будинку до найближчого завантажувального клапана сміттєпроводу не повинна перевищувати 25 м, а від вбудованих і вбудовано-прибудованих робочих приміщень громадського призначення – 50 м.

А.4.2.2 Стовбур сміттєпроводу повинен виконуватися димогазовогонепроникним із корозійностійких сталевих труб із умовним діаметром не менше 500 мм і відповідати санітарно-епідеміологічним вимогам. Конструкція стовбура сміттєпроводу повинна відповідати чинним нормативам щодо звукоізоляції, а будівельні конструкції необхідно виготовляти із негорючих матеріалів. Конструкція стовбура сміттєпроводу не повинна примикати до житлових і громадських приміщень із постійним перебуванням людей, мати вмонтовані пристрої для зниження швидкості падіння відходів, міжповерхові силові розвантажувальні муфти, закінчуватися поворотним шибером із протипожежним клапаном із межею вогнестійкості EI 45 у сміттєзбірній камері. Розташування стовбура сміттєпроводу в ліфтовому холі не допускається.

Пристрої для зниження швидкості падіння відходів монтуються на рівні технічних поверхів висотного будинку.

А.4.2.3 Сміттєпровід повинен бути облаштований обладнанням для періодичного промивання та дезінфікування стовбурів, яке може також

використовуватися для гасіння пожежі всередині стовбура в ручному або автоматичному режимах. Обладнання встановлюється на верхній частині сміттєпроводу.

Вимоги до сміттевидаляння наведені в ДСТУ Б В.2.5-34 та в [цих Нормах](#). Сміттєпровід житлового будинку необхідно виготовляти з негорючих матеріалів, придатних для регулярного ефективного очищення і мати пристрої для промивання та дезінфекції стовбура. При висоті будинку понад 73,5 м конструкція сміттєпроводу повинна передбачати пристрої для гальмування чи уловлювання падаючого сміття.

Контейнерні майданчики для сміття й відходів необхідно розміщувати у місцях, віддалених від дитячих майданчиків, зон відпочинку й масової присутності людей, забезпечуючи компактне і диференційоване складування різних видів сміття та відходів.

А.4.3 Водопостачання і каналізація

А.4.3.1 Системи господарсько-питного (холодного і гарячого) та протипожежного водопостачання необхідно зонувати в залежності від результатів гідравлічного розрахунку та з урахуванням висоти протипожежних відсіків [згідно з А.3.2 цього додатка](#). Зонне водопостачання передбачається в будинках з висотою, за якої створюється тиск на нижньому поверсі вище 0,45 МПа. При зонуванні систем водопостачання інженерні комунікації, насосне та інше обладнання необхідно влаштовувати окремо для кожної зони. Заданий тиск необхідно підтримувати в автоматичному режимі за допомогою управління параметрами насосних установок або регуляторів тиску згідно з ДБН В.2.5-64.

А.4.3.2 Для висотних будинків необхідно передбачати не менше двох водопровідних ввідів, які приєднуються до зовнішньої кільцевої водопровідної мережі. При цьому кожен водопровідний ввід розраховується на 100 % розрахункових витрат води.

А.4.3.3 На вводах у квартири систем холодного та гарячого водопостачання рекомендується встановлювати зворотні клапани для унеможливлення

перетікання води з холодної мережі в гарячу і навпаки в зв'язку із використанням різноманітного сантехнічного обладнання з електронним керуванням (для душових кабін, біде та інших приладів).

Накопичувальні водонагрівачі, сонячні колектори тощо, що визначається в завданні на проектування.

A.4.3.4 Приміщення ванних кімнат, санвузлів, душових, кухонних блоків тощо рекомендується облаштовувати датчиками на рівні підлоги для виявлення води і своєчасної сигналізації та попередження аварійних ситуацій і автоматичного перекриття подачі води.

A.4.3.5 Системи каналізації нежитлових приміщень громадського призначення, вбудованих і вбудовано-прибудованих у житлові висотні будинки та прибудованих до них, необхідно передбачати окремими від систем каналізації житлової частини із самостійними випусками в зовнішню мережу (дозволяється в один колодезь).

A.4.3.6 Каналізаційні стояки повинні бути прямолінійними (вертикальними) на всій висоті. Зміна прямолінійності стояка (влаштування відступів та перекидок) допускається як виняток при влаштуванні вентиляційного трубопроводу (байпаса), який з'єднує першу (над місцем перегинання) та другу (під місцем перегинання) ділянки стояка. Діаметр вентиляційного трубопроводу необхідно приймати 100 мм.

A.4.3.7 Діаметр каналізаційного стояка приймається в залежності від величини розрахункових витрат стічної рідини та параметрів системи, але не менше 125 мм.

Величину розрахункових витрат стічної рідини для стояків та горизонтальних відвідних трубопроводів необхідно визначати згідно з ДБН В.2.5-64.

Гідравлічний розрахунок самопливних відвідних трубопроводів необхідно виконувати у відповідності з таблицями, які враховують коефіцієнт жорсткості матеріалу труб згідно з ДБН В.2.5-64.

А.4.3.8 Пропускна спроможність каналізаційних стояків для висотних будинків при висоті гідравлічних затворів санітарно-технічних приладів 60 мм наведена в табл. [А.4.3.1](#).

Таблиця А.4.3.1 – Пропускна спроможність каналізаційних стояків для висотних будинків

Діаметр поверхових відведень, мм	Кут приєднання поверхових відведень до стояка, град.	Пропускна спроможність (л/с) каналізаційних стояків діаметром, мм	
		125	150
50	45	12,5	19,9
	60	11,1	17,6
	90	7,4	11,7
100	45	9,4	14,5
	60	8,3	12,8
	90	5,5	8,62
125	45	8,58	13,6
	60	7,57	11,87
	90	5,05	7,77
150	45	-	12,6
	60	-	11,0
	90	-	7,2

А.4.4 Теплопостачання, опалення

А.4.4.1 У висотних житлових будинках використовуються, як правило, наступні системи опалення:

- водяні квартирні з горизонтальним розведенням і автоматичними терморегуляторами на опалювальних приладах та автоматичними балансувальними клапанами на відгалуженнях;

- електричні із споживанням електроенергії вночі та при одержанні технічних умов від енергопостачальної організації.

А.4.4.2 У житлових будинках необхідно обов'язково передбачати поквартирний облік теплоспоживання системою опалення.

A.4.5 Вентиляція і кондиціонування

A.4.5.1 Система вентиляції повинна забезпечувати нормативний обмін повітря, чистоту повітря в приміщенні та рівномірність його розповсюдження.

Системи вентиляції можуть бути:

- з механічним спонуканням припливу та видалення повітря;
- змішані з природним припливом і видаленням повітря та з частковим застосуванням механічного спонукання.

A.4.5.2 У житлових приміщеннях та кухнях приплив повітря забезпечується через вентиляційні клапани, які встановлюються в конструкціях вікон або в зовнішніх стінах із можливістю регулювання або за допомогою вентиляторів.

A.4.5.3 Видалення повітря з кухонь, вбиралень, ванних кімнат та, за необхідності, з інших приміщень квартир необхідно здійснювати встановленням у витяжних каналах і повітроводах решіток та клапанів, що регулюються, або, за завданням на проектування, влаштуванням індивідуальної механічної витяжної системи вентиляції.

Повітря з приміщень, в яких можуть виділятися шкідливі речовини або неприємні запахи, повинно видалятися назовні через вентиляційні канали та не попадати в інші приміщення висотного будинку.

Вентиляційні канали з кухонь, вбиралень, ванних, санвузлів, комор для продуктів необхідно проектувати окремими від каналів із вбудованих приміщень та гаражів.

A.4.5.4 Вентиляція вбудованих у житлові будинки приміщень загального призначення повинна бути автономною. Повітроводи та канали забороняється прокладати через квартири.

A.4.5.5 Параметри зовнішнього повітря необхідно приймати з урахуванням наступних чинників:

- зниження температури повітря по висоті будинку в холодну і теплу пори року;
- збільшення швидкості повітря в холодну пору року.
- появи потужних конвекційних потоків на фасадах висотних будинків, які опромінюються сонцем;
- місць розташування повітрязабірних пристроїв у висотній частині будинку.

При розташуванні повітрязабірних пристроїв для зовнішнього повітря на південно-східному, південному або південно-західному фасадах температуру зовнішнього повітря в теплий період року необхідно приймати на 3° вище розрахункової.

A.4.5.6 Розрахункові параметри мікроклімату внутрішнього повітря (температуру, швидкість руху і відносну вологість) при проектуванні систем опалення, вентиляції і кондиціонування в основних приміщеннях висотних житлових будинків необхідно приймати згідно з вимогами [розділу 6 цих Норм](#), а також [ДБН В.2.5-67](#), [ДСТУ Б EN 15251](#), [ДСТУ Б EN ISO 7730](#).

A.4.6 Електротехнічні пристрої. Автоматика

A.4.6.1 В окремих випадках для громадських будинків при розташуванні на даху або верхньому технічному поверсі значної кількості технологічного обладнання дозволяється там же розташування ТП при відповідному обґрунтуванні та погодженні з органами державного пожежного та санітарно-епідеміологічного нагляду. З урахуванням можливості транспортування трансформаторів для монтажу або ремонту дозволяється розташування виносних трансформаторів з обов'язковим влаштуванням на першому поверсі розподільного пристрою (РП-10 кВ).

A.4.6.2 У висотних будинках повинно бути передбачене робоче й аварійне освітлення (освітлення безпеки та евакуаційне освітлення). Застосування аварійного освітлення визначається для різних приміщень вимогами [ДБН В.2.5-23](#) та [ДБН В.2.5-28](#). Ці системи електроосвітлення будинку повинні відповідати вимогам [ДСТУ-Н Б В.2.5-37](#) у частині забезпечення можливості управління кожною окремою групою джерел електропостачання в автоматичному режимі або здійснювати управління із ЦПУБ (диспетчерської) за допомогою складових АСМУ в автоматичному режимі.

ДОДАТОК Б
(обов'язковий)

**ПРАВИЛА ПІДРАХУНКУ ПЛОЩІ КВАРТИРИ У ЖИТЛОВОМУ БУДИНКУ
І ГУРТОЖИТКУ, ПЛОЩІ ЖИТЛОВОГО БУДИНКУ, ПЛОЩІ ПРИМІЩЕНЬ,
ПЛОЩІ ЗАБУДОВИ, БУДІВЕЛЬНОГО ОБ'ЄМУ, ПОВЕРХОВОСТІ
ЖИТЛОВОГО БУДИНКУ ТА ПЕРЕЛІК ОБОВ'ЯЗКОВИХ
ТЕХНІКО-ЕКОНОМІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ**

Б.1 Площу квартир визначають як суму площ усіх приміщень квартири за винятком лоджій, балконів, веранд, терас, холодних комор і зовнішніх тамбурів.

Б.2 Загальну площу квартир визначають як суму площ усіх приміщень квартири (за винятком вхідних тамбурів в одноквартирних будинках), вбудованих шаф і літніх приміщень, підрахованих із такими знижувальними коефіцієнтами:

- для балконів і терас – 0,3;
- для лоджій – 0,5;
- зашкленних балконів – 0,8;
- веранд, зашкленних лоджій і холодних комор – 1,0.

Площа, яку займає піч, до площі приміщень не включається. Площа під маршем внутрішньо-квартирних сходів при висоті від підлоги до низу виступних конструкцій 1,6 м і більше включається до площі приміщень, де розташовані сходи.

Б.3 Загальну площу приміщень гуртожитків і спеціалізованих житлових будинків для осіб похилого віку та інвалідів визначають як суму площ житлових кімнат, підсобних приміщень (у тому числі вбудованих шаф), приміщень громадського призначення, а також літніх приміщень з коефіцієнтами згідно з В.2.

Житлову площу квартирних будинків і гуртожитків визначають як суму площ житлових кімнат без урахування вбудованих шаф.

Б.4 Загальну площу квартир житлових будинків визначають як суму загальних площ квартир цих будинків, визначену згідно з В.2.

Загальна площа приміщень громадського призначення, вбудованих у житлові будинки, підраховується окремо згідно з вимогами ДБН В.2.2-9.

Б.5 Площу житлового будинку визначають як суму площ поверхів будинку, виміряних у межах внутрішніх поверхонь зовнішніх стін, а також площ балконів і лоджій.

Площа сходових кліток, ліфтових та інших шахт включається до площі поверху з урахуванням їх площ на рівні даного поверху.

Площа горищ і технічних поверхів та підвалів до площі будинку не включається.

Б.6 Площу приміщень житлових будинків визначають за їх розмірами, вимірюваними між опорядженими поверхнями стін і перегородок на рівні підлоги (без урахування плінтусів). При визначенні площі мансардного приміщення враховують площу цього приміщення з висотою похилої стелі не менше 1,5 м при нахилі 30° до горизонту; 1,1 м при 45°; 0,5 м при 60° і більше. При проміжних значеннях висота визначається за інтерполяцією. Площу приміщення з меншою висотою враховують у загальній площі з коефіцієнтом 0,7, при цьому мінімальна висота стіни повинна бути 1,2 м при нахилі стелі 30°; 0,8 м при нахилі від 45° до 60°; не обмежується за нахилу 60° і більше.

Б.7 Площа забудови будинку визначається як площа горизонтального перерізу по зовнішньому обводу будинку на рівні цоколя, включаючи виступні частини. Площа під будинком, розташованим на стовпах, а також проїзди під будинком включаються до площі забудови.

Б.8 Будівельний об'єм житлового будинку визначають як суму будівельного об'єму вище позначки $\pm 0,000$ (надземна частина) і нижче цієї позначки (підземна частина).

Будівельний об'єм надземної і підземної частин будинку визначають у межах обмежуючих поверхонь із включенням огорожувальних конструкцій, світлових ліхтарів тощо, починаючи з позначки чистої підлоги кожної з частин будинку, без урахування проїздів і просторів під будинками на опорах.

Б.9 При визначенні поверховості надземної частини будинку до кількості поверхів включають усі надземні поверхи (включаючи мансардний), у тому числі *технічні* і цокольний, якщо верх його перекриття знаходиться вище середньої планувальної позначки землі не менше ніж на 2 м.

При різній кількості поверхів у різних частинах будинку на ділянці з уклоном поверховість визначають окремо для кожної частини будинку.

Верхній технічний поверх, в якому не розміщені приміщення, що допускаються згідно з 2.50, при визначенні поверховості будинку не враховують.

Б.10 До складу обов'язкових техніко-економічних показників по житловому будинку включають:

- а) площу ділянки;
- б) площу забудови;
- в) поверховість;
- г) умовну висоту будинку (визначають за 2.18 ДБН В.1.1-7);
- д) кількість квартир у будинку, у тому числі:
 - однокімнатних;
 - двокімнатних і більше;
- е) площу квартир у будинку;
- ж) площу літніх приміщень (підрахована згідно з В.2);
- з) загальну площу квартир у будинку;
- й) площу вбудованих нежитлових приміщень;
- к) загальний будівельний об'єм усього, у тому числі:
 - вище позначки ± 0.00 ;
 - нижче позначки ± 0.00 ;
- л) питому теплову потужність опалення;
- м) площа житлового будинку.*

ДОДАТОК В

(обов'язковий)

ПОЖЕЖОБЕЗПЕЧНІ ЗОНИ

В. 1 Пожежобезпечні зони можуть бути виконані у вигляді спеціально обладнаних приміщень всередині будинків або на їх покрівлі.

В. 2 Пожежобезпечні зони повинні розташовуватися так, щоб люди, які не мають можливості евакуюватися на рівень землі, могли (з урахуванням їх мобільності і фізичного стану) досягти цієї зони за необхідний час евакуації.

В. 3 Площа пожежобезпечної зони, її місткість, а також параметри систем вентиляції визначаються розрахунком.

В. 4 Несучі конструкції пожежобезпечних зон, що з'єднані з основними несучими конструкціями будинку, повинні бути передбачені так, щоб втрата вогнестійкості останніх не приводила до втрати вогнестійкості конструкцій зон.

В. 5 Пожежобезпечні зони повинні відгороджуватися протипожежними перекриттями і стінами згідно з таблицею [А.3.1 додатка А](#).

В. 6 На входах у зони слід передбачати протипожежні тамбур-шлюзи з підпором повітря під час пожежі.

В. 7 Пожежобезпечні зони повинні бути обладнані індивідуальними засобами захисту і рятування, а також засобами надання першої медичної допомоги.

ДОДАТОК Г
(обов'язковий)

**ПЕРЕЛІК ПРИМІЩЕНЬ ЖИТЛОВИХ БУДИНКІВ, ЩО ПІДЛЯГАЮТЬ
ОБЛАДНАННЮ АВТОМАТИЧНИМИ УСТАНОВКАМИ ПОЖЕЖНОЇ
СИГНАЛІЗАЦІЇ ТА ПОЖЕЖОГАСІННЯ**

Назва приміщень	Автоматичні засоби пожежної сигналізації та пожежогасіння	
	установки пожежогасіння	установки пожежної сигналізації
<p>1. Житлові будинки:</p> <ul style="list-style-type: none"> - передпокої квартир ¹⁾ у будинках з умовною висотою від 26,5 до 47 м включно ²⁾ - передпокої квартир ¹⁾ і позаквартирні коридори, ліфтові холи в будинках з умовною висотою понад 47 м з <i>адресованими</i> пожежними сповіщувачами <i>або установками пожежної сигналізації адресованого типу</i>²⁾ - вбудовано-прибудовані нежитлові приміщення різного призначення незалежно від площі 	- - -	+ + +
<p>2. Стоянки автомобілів (крім індивідуальних житлових будинків):</p> <ul style="list-style-type: none"> - приміщення для зберігання автомобілів, розташовані в підземних, підвальних, цокольних, <i>перших</i> поверхах житлових будинків незалежно від площі та кількості машино-місць 	+	+ ²⁾
<p>3. Будинки гуртожитків за кількості мешканців більше 50:</p> <ul style="list-style-type: none"> - кімнати (за винятком санітарно-гігієнічних приміщень) ¹⁾, коридори, ліфтові холи 	-	+
<p>4. Будинки для осіб похилого віку і сімей з інвалідами:</p> <ul style="list-style-type: none"> - передпокої квартир¹⁾, позаквартирні коридори, ліфтові холи, адміністративні та допоміжні приміщення нежитлового призначення незалежно від площі 	-	+
<p>¹⁾ У приміщеннях квартир (за винятком санітарно-гігієнічних приміщень) додатково використовуються автономні оптико-електронні димові пожежні сповіщувачі.</p> <p>²⁾ Використовуються димові пожежні сповіщувачі для автоматичного вмикання протидимних систем (у разі їх наявності). Сигнал про спрацювання протидимних систем будинку подається на ОДС та в приміщення чергового персоналу будинку (за його наявності).</p>		

ДОДАТОК Д

(довідковий)

БІБЛІОГРАФІЯ

1. *Житловий кодекс України (проект), 2005*
2. *Земельний кодекс України, 2000*
3. *Инструкция по санитарно-гигиенической оценке полимерных материалов, предназначенных для применения в строительстве и производстве мебели, № 6035.А-92. – М. МЗ СССР. Утв.12.08.91г. (Інструкція щодо санітарно-гігієнічної оцінки полімерних матеріалів, призначених для застосування у будівництві та виробництві меблів)*
4. *Лифты. Каталог-справочник. – М.,1981*
5. *Методика расчета вертикального транспорта для общежитий, гостиниц, пансионатов, жилы, административных зданий, зданий высших учебных заведений и больничных комплексов. – М.: ЦПКБА «Союздифтмаш», 1979. – 42 с. (Методика розрахунку вертикального транспорту для гуртожитків, готелів, пансіонатів, житлових, адміністративних будинків, будинків вищих навчальних закладів і лікарняних комплексів)*
6. *ВСН 600-81 / Минсвязи СССР. Инструкция по монтажу сооружений устройств связи, радиовещания и телевидения (Інструкція щодо монтажу споруд пристроїв зв'язку, радіомовлення та телебачення)*
7. *ВСН 1-77/ Минсвязи СССР. Инструкция по проектированию молниезащиты радиообъектов (Інструкція з проектування блискавкозахисту радіоб'єктів)*
8. *ВСН 60-89 / Госкомархитектуры. Устройства связи, сигнализации и диспетчеризации инженерного оборудования жилых и общественных зданий. Нормы проектирования (Пристрої зв'язку, сигналізації та диспетчеризації інженерного обладнання житлових і громадянських будинків. Норми проектування)*
9. *НАПБ А.01.001-2004 Правила пожежної безпеки в Україні*
10. *НАПБ Б.03.002-2007 Норми визначення категорій приміщень, будинків та зовнішніх установок за вибухопожежною та пожежною небезпекою*

11. НАПБ 05.012-91 *Технологічна інструкція. Порядок улаштування, монтаж засобів системи оповіщення про пожежу*
12. МУ 2295-81 *Методические указания по осуществлению государственного санитарного надзора за устройством и содержанием жилых зданий. – М., 1981 (Методичні вказівки щодо здійснення державного санітарного нагляду за влаштуванням та утриманням житлових будинків)*
13. МВ 8.8.2.4-127-2006 *Визначення та гігієнічна оцінка показників токсичності продуктів горіння полімерних матеріалів. Методичні вказівки*
14. ІКАО ст. 6.3 додатка № 14 до Конвенції про міжнародну цивільну авіацію від 07.12.1994 р.
15. *Нормали архитектурно-планировочных элементов жилых и общественных зданий с учетом использования их инвалидами. Пособие по проектированию / под ред. В.В.Куцевича. – К.: КиевЗНИИЭП, 1999 (Нормалі архітектурно-планувальних елементів житлових та громадських будинків з урахуванням використання їх інвалідами. Посібник з проектування)*

ЗМІСТ

Стор.

1 СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ.....	1
2 НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ.....	1
3 ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ.....	10
4 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	15
5 АРХІТЕКТУРНО-ПЛАНУВАЛЬНІ ТА КОНСТРУКТИВНІ РІШЕННЯ.....	16
Формування об'ємно-планувальної та конструктивної структури будинків.....	16
Вимоги до окремих елементів будинку.....	17
Квартири. Рівень їх комфорту і параметри.....	20
Спеціалізоване житло для осіб похилого віку, інвалідів і гуртожитки.....	22
Нежитлові поверхи (приміщення).....	24
6 ІНЖЕНЕРНЕ ОБЛАДНАННЯ БУДИНКІВ.....	29
Ліфти.....	29
Сміттевидаляння.....	31
Водопостачання і каналізація.....	33
Опалення, вентиляція, кондиціонування.....	35
Газопостачання.....	42
Електротехнічні пристрої. Автоматика.....	42
Системи зв'язку та сигналізації.....	43
7 ПОЖЕЖНА БЕЗПЕКА.....	45
8 БЕЗПЕКА ТА ДОСТУПНІСТЬ У ВИКОРИСТАННІ.....	56
9 САНІТАРНО-ГІГІЄНІЧНІ ВИМОГИ.....	58
10 ДОВГОВІЧНІСТЬ І РЕМОНТОПРИДАТНІСТЬ.....	62
11 ВИМОГИ ДО ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ.....	64

Додаток А

Додаткові вимоги до проектування висотних житлових будинків	66
А.1 Загальні вказівки.....	66
А.2 Архітектурно-планувальні та конструктивні рішення.....	67
А.2.1 Вимоги до вибору і планування ділянки будівництва.....	67
А.2.2 Об'ємно-планувальні рішення.....	69
А.3 Пожежна безпека.....	71
А.4 Інженерне обладнання будинків.....	75
А.4.1 Ліфти.....	75
А.4.2 Сміттєвидалення.....	76
А.4.3 Водопостачання і каналізація.....	77
А.4.4 Теплопостачання, опалення.....	79
А.4.5 Вентиляція і кондиціонування.....	80
А.4.6 Електротехнічні пристрої. Автоматика.....	81

Додаток Б

Правила підрахунку площі квартири у житловому будинку і гуртожитку, площі житлового будинку, площі приміщень, площі забудови, будівельного об'єму, поверховості житлового будинку та перелік обов'язкових техніко-економічних показників.....	82
---	----

Додаток В

Пожежобезпечні зони.....	85
--------------------------	----

Додаток Г

Перелік приміщень житлових будинків, що підлягають обладнанню автоматичними установками пожежної сигналізації та пожежогасіння.....	86
---	----

Додаток Д

Бібліографія	87
--------------------	----

Ключові слова: нормативні документи, житло I і II категорії, нормативні вимоги, загальні положення, архітектурно-планувальні та конструктивні рішення, об'ємно-планувальна структура, елементи будинку, квартири, спеціалізоване житло, нежитлові приміщення, склад та площа приміщень, інженерне обладнання, пожежна безпека, безпека та доступність у використанні, санітарно-гігієнічні вимоги, довговічність і ремонтпридатність, енергозбереження, додатки, проектування висотних будинків

Заст. генерального директора
ПАТ «КиївЗНДІЕП» з наукової
діяльності, керівник науково-
дослідного архітектурного центру,
науковий керівник, д-р. архіт., професор

Куцевич В.В.

Заст. керівника науково-
дослідного архітектурного центру,
відповідальний виконавець

Губов Б.М.

Старший науковий співробітник

Чернядьєва І.І.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до першої редакції проекту державних будівельних норм
на заміну ДБН В.2.2-15-2005 «Житлові будинки. Основні положення»

Підстава для розроблення будівельних норм

План наукових розробок Мінрегіону України із стандартизації у сфері будівництва, наказ Мінрегіону України від 30.01.2014 № 37 «Про затвердження Переліку розробок на створення науково-технічної продукції з нормування та стандартизації у сфері будівництва та житлової політики на 2014 рік за бюджетною програмою (КПКВК 2751030)» (із змінами, внесеними наказом Мінрегіону України від 13.06.2014 № 168).

Призначення і завдання будівельних норм

ДБН поширюються на проектування та реконструкцію житлових будинків, зокрема багатоквартирних.

У проекті ДБН визначені загальні положення, вимоги до об'ємно-планувальних та конструктивних рішень будинків, до складу та площ їх приміщень, інженерного обладнання, пожежної безпеки, безпеки та доступності у використанні, санітарно-гігієнічні вимоги, вимоги до довговічності і ремонтпридатності, до енергозбереження житлових будинків, що проектуються і реконструюються згідно з чинними нормами та з урахуванням змін №№ 1, 2, 3, 4, внесених до ДБН В.2.2-15-2005 у 2009-2013 роках.

Згідно з класифікацією нормативних документів у галузі будівництва (ДБН А.1.1-1-2009) ці ДБН відносяться до класу В, підкласу В.2, комплексу В.2.2- «Будинки і споруди».

Застосування вимог нової редакції ДБН забезпечуватиме проектування житлових будинків на сучасному рівні і сприятиме будівництву та реконструкції економічного енергоефективного житла.

Характеристика об'єкту нормування

У зв'язку з тим, що чинні будівельні норми потребують коригування і доповнення з розширенням вимог щодо умовної висоти житлових будинків від 73,5 м до 100 м, а також тому, що за час чинності ДБН В.2.2-15-2005 «Житлові будинки. Основні положення» до них було внесено чотири зміни, виникає необхідність розробити на їх заміну нові будівельні норми.

Державні будівельні норми пов'язані з:
ДБН В.2.2-9-2009 «Будинки і споруди. Громадські будинки та споруди. Основні положення»;

ДБН В.2.2-17:2006 «Будинки і споруди. Доступність будинків і споруд для маломобільних груп населення»;

ДБН 360-92** «Містобудування. Планування і забудова міських і сільських поселень».

Розділи й основні положення, установлені будівельними нормами

Проект ДБН складається з таких розділів: «Сфера застосування», «Нормативні посилання», «Терміни та визначення понять», «Загальні положення», «Архітектурно-планувальні та конструктивні рішення» (з підрозділами «Формування об'ємно-планувальної та конструктивної структури будинків», «Вимоги до окремих елементів будинку», «Квартири. Рівень їх комфорту і параметри», «Спеціалізоване житло для осіб похилого віку, інвалідів і гуртожитки», «Нежитлові поверхи (приміщення)»), «Інженерне обладнання», «Пожежна безпека», «Безпека та доступність у використанні», «Санітарно-гігієнічні і вимоги», «Довговічність і ремонтпридатність», «Вимоги до енергозбереження», додатки. Зокрема у додатку А наведені додаткові вимоги до проектування висотних житлових будинків, що дасть змогу включити у цей документ положення стосовно житлових будинків з умовною висотою від 73,5 м до 100 м, У додатку Б надані правила розрахунку основних показників по будинку. Додаток В стосується пожежобезпечних зон. У додатку Г дано перелік приміщень, що підлягають обладнанню автоматичними установками пожежної сигналізації та пожежогасіння. У додатку Д наведена «Бібліографія».

Проект ДБН, розроблений за новою формою, доповнений новими розділами, а розділи, які є у чинному документі скориговані та розширені. У розробці докладно розглянуті питання проектування багатоквартирних житлових будинків.

Взаємозв'язок з іншими нормативними документами

Ці ДБН належить до класу В, підкласу В.2 «Об'єкти будівництва та продукція будівельного призначення», комплексу В.2.2- «Будинки і споруди» і взаємопов'язані з такими нормативними документами:

ДБН В.2.2-9-2009 «Будинки і споруди. Громадські будинки та споруди. Основні положення»;

ДБН В.2.2-17:2006 «Будинки і споруди. Доступність будинків і споруд для маломобільних груп населення», а також з НД класу Б.2 «Планування та забудова населених пунктів і територій».

Відомості про розсилання на відгук

Проект державних будівельних норм на заміну ДБН В.2.2-15-2005 «Житлові будинки. Основні положення» направлений на відгуки у 18 установ, проектних і науково-дослідних організацій, оприлюднений на веб-сайті розробника та Мінрегіону України.

Джерела інформації

Основні джерела інформації, які використовуються у процесі розроблення державних будівельних норм:

Закон України від 05.10.2000 №2017-III «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії»;

Закон України від 19.06.2003 № 966-IV «Про соціальні послуги»;

Житловий кодекс України (01.01.2000 р.);

Указ Президента України від 08.11.2007 № 107/2007 «Про заходи щодо будівництва доступного житла в Україні та поліпшення забезпечення громадян житлом»;

постанова Кабінету Міністрів України від 29.07.2009 № 784 «Про затвердження Плану заходів щодо створення безперешкодного життєвого середовища для осіб з обмеженими фізичними можливостями та інших маломобільних груп населення на 2009-2015 роки «Безбар'єрна Україна»;

постанова Кабінету Міністрів України від 30 червня 2010 р. № 543 «Про затвердження Порядку розроблення, погодження, затвердження, внесення змін до будівельних норм та визнання їх такими, що втратили чинність»;

ДСТУ Б А.1.1-91:2008 «Вимоги до побудови, викладання, оформлення та видання будівельних норм»;

ДСТУ Б А.1.1-92:2008 «Вимоги до оформлення документів при розробленні будівельних норм»;

ДСТУ Б А.1.1-96:2010 «Ведення справи будівельних норм»;

наказ МОЗ України від 17.03.2011 № 145 «Про затвердження Державних санітарних норм та правил утримання територій населених пунктів».

Заступник генерального директора
ПАТ «КиївЗНДІЕП» з наукової діяльності,
керівник науково-дослідного архітек-
турного центру, науковий керівник,
доктор архіт., професор

Куцевич В.В.

Заст. керівника науково-
дослідного архітектурного центру,
відповідальний виконавець

Губов Б.М.

Ст. науковий співробітник

Чернядьєва І.І.